

**PROGNOZA
ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
aktualizacji Programu Ochrony
Środowiska dla Gminy Ozimek**

Kierownik projektu:
mgr inż. Ksenia Czachor

Opracowanie:
mgr Katarzyna Kędzierska

Opole, czerwiec 2009

Inteligentne rozwiązania aby chronić środowisko

Spis treści

I. WSTĘP.....	3
II. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI DOKUMENTU	4
II.1. CEL.....	4
II.2. ZAWARTOŚĆ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU.....	4
III. OCENA ZGODNOŚCI POŚ Z CELAMI OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYMI NA SZCZEBLU REGIONALNYM.....	8
III.1. DOKUMENTY REGIONALNE	8
III.2. ANALIZA ZGODNOŚCI PROJEKTU POŚ Z INNYMI DOKUMENTAMI.....	10
IV. ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA.....	13
IV.1. CHARAKTERYSTYKA GMINY OZIMEK.....	13
IV.2. ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA.....	13
V. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA OCENIANEGO DOKUMENTU	21
VI. WPŁYW NA ŚRODOWISKO W PRZYPADKU ODSTĄPIENIA OD REALIZACJI POŚ	21
VII. ANALIZA I OCENA ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO	22
VIII. ŚRODKI ZAPOBIEGAJĄCE ORAZ OGRANICZAJĄCE NEGATYWNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO	33
IX. PROPOZYCJA DZIAŁAŃ ALTERNATYWNYCH.....	35
X. METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY	35
XI. PRZEWIDYWANE METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ POŚ	36
XII. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO	37
XIII. WYKORZYSTANE MATERIAŁY.....	37
XIV. WYKAZ STOSOWANYCH SKRÓTÓW.....	37
XV. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM.....	37

I. WSTĘP

Przedmiotem prognozy jest aktualizacja programu ochrony środowiska dla gminy Ozimek na lata 2008-2011, który został opracowany na podstawie ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach oraz ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska.

Przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji wyżej wymienionego dokumentu, której elementem jest niniejsza prognoza, jest spełnieniem obowiązku prawnego wynikającego z Dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko oraz zapewnia zgodność z przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Omawiany dokument, tj. program ochrony środowiska (POŚ), opracowany został zgodnie z formalnie określonymi wymogami prawnymi. Zawiera on w swej treści m.in.: analizę i ocenę stanu istniejącego, zdefiniowane cele i kierunki działań, a także konieczne do podjęcia działania zmierzające do poprawy istniejącego stanu środowiska.

Prognozy oddziaływania na środowisko planów, strategii i polityk sektorowych (a więc dokumentów określających ramy dla kolejnych przedsięwzięć) sporządzane są jako jeden z podstawowych dokumentów w ramach procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Zgodnie z wymogami prawnymi, prognoza taka powinna mieć charakter raportu zawierającego podstawowe elementy oceny strategicznej, w tym:

- opis ocenianego dokumentu,
- analizę środowiska oraz problemów środowiskowych mających powiązanie z ocenianym dokumentem,
- analizę zakresu i natury skutków środowiskowych realizacji planu (pozytywnych i negatywnych),
- analizę potrzeby zastosowania środków zapobiegających i ograniczających wpływ na środowisko (bądź ewentualnie ten wpływ kompensujących),
- opis metod zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- przewidywane metody realizacji postanowień projektowanego dokumentu.

Niniejsza prognoza odpowiada powyższym wymaganiom.

II. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI DOKUMENTU

II.1. CEL

Celem prognozy jest określenie skutków dla środowiska wynikających z realizacji ustaleń aktualizacji programu ochrony środowiska (dalej: POŚ) dla gminy Ozimek.

POŚ jest dokumentem służącym realizacji polityki ekologicznej państwa na szczeblu lokalnym. Przyjęte w programie priorytety oraz zadania służące będą realizacji obowiązujących wymogów ustawowych w dziedzinie ochrony środowiska, zasad wynikających z programów rządowych, zasad zrównoważonego rozwoju Polski oraz innych dokumentów strategicznych w gminie.

II.2. ZAWARTOŚĆ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

➤ Aktualizacja programu ochrony środowiska dla gminy Ozimek

Aktualizacja POŚ dla Gminy Ozimek została sporządzona jako realizacja obowiązujących przepisów, które wskazują iż powinna ona następować nie rzadziej niż co 4 lata. Celem tych dokumentów jest określenie systemu ochrony środowiska w gminie Ozimek względniającego wymagania środowiskowe, społeczne i gospodarcze. Zaktualizowany dokument zawiera analizę istniejącego stanu, prognozuje jego zmiany, definiuje cele i kierunki działań zmierzające do poprawy stanu istniejącego, a także określa konkretne działania do realizacji, określając ich szacunkowy koszt, potencjalne źródło finansowania oraz podmioty odpowiedzialne za realizację.

W odniesieniu do stwierdzonych problemów środowiskowych, określono strategię ochrony środowiska na lata 2008 – 2011. Obejmuje ona różne dziedziny, dla których określono cele strategiczne, krótkoterminowe i długoterminowe. Przedstawiają się one następująco:

1. Ochrona gleb i powierzchni ziemi

Cele krótkookresowe do 2011 roku

Cele krótkoterminowe w zakresie ochrony ziemi i gleb obejmują następujące działania:

- identyfikacja gruntów zanieczyszczonych w celu podjęcia działań w kierunku doprowadzenia ich do stanu właściwego,
- zapobieganie degradacji i erozji gleb poprzez racjonalną gospodarkę zasobami naturalnymi.

Cele średniookresowe do 2015 roku

Cele średniookresowe w zakresie ochrony ziemi i gleb obejmują następujące działania:

- okresowa kontrola zawartości metali ciężkich, składników nawozowych oraz odczynu pH w glebach użytkowanych rolniczo,
- ochrona i wykorzystanie zespołów przyrodniczo-krajobrazowych w celach turystycznych,
- promocja rolnictwa ekologicznego,
- organizacja cyklu szkoleń dla rolników obejmujących zasady kodeksu dobrych praktyk rolniczych,
- wykorzystanie nieużytków na uprawy energetyczne.

2. Gospodarka wodno - ściekowa

Cele krótkookresowe do 2011 roku

- modernizacja oczyszczalni ścieków w Antoniowie,
- budowa kanalizacji sanitarnej na obszarach nieskanalizowanych,
- identyfikacja i zalegalizowanie nielegalnych kolektorów i rowów służących do odprowadzania ścieków bytowych i komunalnych,
- inwentaryzacja istniejących systemów kanalizacji deszczowych wraz z oceną ich stanu technicznego,
- kontrola istniejących zabezpieczeń wodnych i rozpoznanie potrzeb w zakresie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego,
- współpraca przy opracowaniu programu ochrony przed powodzią w zlewni rzeki Odry oraz Małej Panwi,
- magazynowanie obornika i zbiorników na gnojowicę w gospodarstwach rolnych w sposób zapewniający wymogi ochrony środowiska,
- promocja rolnictwa ekologicznego oraz Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych.

Cele średnioookresowe do 2015 roku

- modernizacja istniejącej oraz budowa nowej (na terenach przeznaczonych pod budownictwo) sieci wodociągowej,
- edukacja oraz propagowanie postaw i zachowań motywujących ludność do oszczędzania wody,
- propagowanie budowy lokalnych i przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach nie przewidzianych do skanalizowania,
- budowa kanalizacji deszczowej wraz z urządzeniami podczyszczającymi,
- prowadzenie akcji informacyjnej i propagowanie wśród rolników tzw. Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej,
- utrzymanie przeciwpowodziowej funkcji terenów zalewowych,
- rozwój współpracy regionalnej w celu utrzymania wód Małej Panwi w obecnym, dobrym stanie czystości.

3. Gospodarka odpadami

Zagadnienia dotyczące celów, priorytetów i zadań ochrony środowiska w zakresie gospodarki odpadami omówiono szczegółowo w równoległe opracowanej integralnej części niniejszego opracowania: „Aktualizacji planu gospodarki odpadami gminy Ozimek”.

4. Ochrona powietrza atmosferycznego

Cele krótkoterminowe do 2011 roku

- opracowanie gminnego studium wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
- systemowe działania na rzecz ograniczenia niskiej emisji,
- opracowanie gminnego programu budowy ścieżek rowerowych, tak by kontynuowane były działania mające na celu ukształtowanie układu tras rowerowych o funkcjach komunikacyjnych, turystycznych i rekreacyjnych,
- identyfikacja lokalnych uciążliwych źródeł zanieczyszczenia powietrza oraz podejmowanie działań na rzecz ograniczenia tych uciążliwości.

Cele średniookresowe do 2015 roku

- rozbudowa i modernizacja sieci ciepłowniczej gminie
- realizacja zadań zapisanych w planie zaopatrzenia gminy w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe
- dofinansowanie działań modernizacyjnych indywidualnych systemów grzewczych,
- edukacja ekologiczna w zakresie poszanowania energii cieplnej i elektrycznej, korzyści z termomodernizacji, zachęcania do stosowania paliw alternatywnych dla węgla (proekologicznych), szkodliwości spalania odpadów w paleniskach domowych,
- prowadzenie bieżących remontów dróg gminnych,
- promowanie publicznych środków transportu,
- tworzenie ścieżek rowerowych,
- egzekwowanie zakazu wypalania traw i ściernisk,
- zmniejszenie przez jednostki gospodarcze materiało- i energochłonności produkcji, wprowadzanie przyjaznych środowisku technologii, modernizacja, hermetyzacja i automatyzacja procesów technologicznych.

5. Ochrona przed hałasem

Cele krótkoterminowe do 2011 roku

Cele krótkoterminowe w zakresie ochrony przed hałasem obejmują stworzenie i aktualizację bazy danych o źródłach uciążliwości akustycznej dla środowiska.

Cele średniookresowe do 2015 roku

- prowadzenie bieżących remontów dróg gminnych,
- identyfikacja źródeł uciążliwości akustycznych oraz podejmowanie działań administracyjnych w celu ograniczenia uciążliwości,
- ograniczenie uciążliwości akustycznej dróg i tras kolejowych do poziomu wymaganego przepisami, stosowanie od strony drogi i torów kolejowych okien o zwiększonej izolacyjności akustycznej, lokalizacja ochronnych pasów zieleni,
- uwzględnianie w ewentualnych zamianach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dopuszczalnych wartości poziomu dźwięku w środowisku dla poszczególnych jednostek strukturalnych.

6. Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym

Cele krótkoterminowe do 2011 roku

Jako cel krótkoterminowy z zakresu ochrony przed elektromagnetycznym promieniowaniem niejonizującym wyznaczono nadzór planistyczny nad nowo powstającymi źródłami emisji.

Cele średniookresowe do 2015 roku

Główny cel średnioterminowy, jaki przyjęto dla gminy Ozimek, jest kontrola i ograniczenie emisji niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego do środowiska poprzez:

- uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego aspektów związanych z promieniowaniem niejonizującym, preferowanie mało konfliktowych lokalizacji źródeł promieniowania niejonizującego,
- wyeliminowanie emisji promieniowania niejonizującego ze źródeł będących zagrożeniem dla ludzi i środowiska.

7. Ochrona przyrody

Cele krótkookresowe do 2011 roku

- objęcie ochroną prawną obiektów kwalifikujących się do tej ochrony,
- utrzymanie wysokiego standardu ochrony obszarów o wysokich walorach przyrodniczych,
- popularyzacja wiedzy o walorach przyrodniczych gminy.

Cele średniookresowe do 2015 roku

- pielęgnacja i konserwacja istniejących na terenie gminy obiektów i form ochrony przyrody, w tym zabytkowych założeń zieleni,
- ochrona siedlisk łągowych,
- wdrażanie zieleni urządzonej w obiektach rekreacyjno – wypoczynkowych (istniejących i projektowanych) oraz zieleni izolacyjno - osłonowej wzdłuż ciągów komunikacyjnych,
- tworzenie ścieżek przyrodniczo - dydaktycznych w obrębie obszarów przyrodniczo cennych i krajobrazowo atrakcyjnych.

8. Ochrona przed skutkami poważnych awarii oraz bezpieczeństwo chemiczne i biologiczne

Cele krótkoterminowe do 2011 roku

W celu realizacji zamierzonych priorytetów w zakresie ochrony przed skutkami poważnych awarii, wybrano cel, jakim jest poinformowanie wybranych grup mieszkańców o ryzyku związanym z ewentualnym wystąpieniem poważnej awarii oraz o sposobach ograniczenia niebezpieczeństwa w przypadku wystąpienia poważnej awarii.

Cele średniookresowe do 2015 roku

W dalszej perspektywie realizacji przyjętych priorytetów służyć będą następujące zadania:

- działania dostosowawcze w zakładach przemysłowych ograniczające ryzyko wystąpienia awarii,
- działania dostosowawcze w zakładach przemysłowych mające na celu ograniczenie potencjalnych skutków wystąpienia awarii,
- egzekwowanie wymogów dotyczących transportu substancji i odpadów niebezpiecznych,
- instruowanie społeczeństwa o zasadach postępowania w wypadku wystąpienia awarii transportowych,
- informowanie społeczeństwa o występujących zagrożeniach, podjętych środkach zapobiegawczych i o działaniach, które będą podjęte w przypadku wystąpienia awarii przemysłowej,
- uwzględnianie w przyszłych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (zmianach planów) potencjalnych stref zagrożenia związanych z ryzykiem wystąpienia poważnych awarii wokół obiektów i tras komunikacyjnych.

9. Edukacja ekologiczna

Cele krótkookresowe do 2011 roku

Edukacja ekologiczna społeczeństwa jest procesem ciągłym, w którym efekty działań obserwuje się często po długim czasie. Celem krótkoterminowym jest więc upowszechnienie wiedzy o walorach przyrodniczych gminy oraz o zachowaniach proekologicznych.

Cele średniookresowe do 2015 roku

- W perspektywie działania związane z edukacją ekologiczną będą realizowane poprzez:
- wytyczanie i promocję ścieżek przyrodniczo-dydaktycznych w rejonach przyrodniczo cennych,
  - promocja działań proekologicznych z przeznaczeniem dla dorosłej części społeczności lokalnej,
  - promocja agroturystyki i rolnictwa ekologicznego,
  - opracowanie, wdrożenie i bieżąca realizacja wieloletnich, intensywnych szkoleń dla rolników, w szczególności promujących dobre praktyki rolnicze,
  - opracowanie, wdrożenie i bieżąca realizacja wieloletnich szkoleń dla leśników,
  - edukacja ekologiczna nauczycieli,
  - organizacja konkursów ekologicznych, akcji sprzątania, akcji edukacyjnych, festynów ekologicznych i innych spotkań integrujących mieszkańców,
  - wspieranie edukacji dzieci i młodzieży szkolnej i przedszkolnej – wycieczki, warsztaty,
  - opracowanie i wydawanie folderów przyrodniczych, broszur informacyjnych, plakatów, przewodników, materiałów promocyjnych,
  - organizowanie cyklicznych programów, wystaw, imprez, publikacji w prasie itp.,
  - doposażenie bibliotek w najnowsze pozycje w zakresie ochrony środowiska,
  - prowadzenie działalności informacyjnej w Urzędzie Gminy,
  - rozwój systemu udostępniania informacji o środowisku.

III. OCENA ZGODNOŚCI POŚ Z CELAMI OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYMI NA SZCZEBLU REGIONALNYM

III.1. DOKUMENTY REGIONALNE

Programy ochrony środowiska są uchwalane przez odpowiednie organy samorządowe. W obowiązującym stanie prawnym dokumenty te nie są aktami prawa miejscowego. Oznacza to, że nie są one zbiorem praw i obowiązków dla przedsiębiorców czy jednostek organizacyjnych nie będących przedsiębiorcami, a więc nie wywołują bezpośrednich skutków prawnych. W zasadzie dokumenty typu POŚ są obowiązujące przede wszystkim dla administracji rządowej i samorządowej różnych szczebli (adresowane są do jej organów). W odniesieniu do sektora gospodarczego wytyczają jednak priorytety, które właśnie poprzez administrację przełożyć się mogą na realizację konkretnych przedsięwzięć.

Najważniejszymi dokumentami, z którymi spójna powinna być aktualizacja POŚ, są:

⇒ **WOJEWÓDZKI PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA (aktualizacja 2008)**

W oparciu o diagnozę stanu środowiska, uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne polityki ochrony środowiska oraz wymagania w zakresie jakości środowiska i racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych (określone stosownymi ustawami i aktami wykonawczymi, implementacją dyrektyw UE) – w aktualizacji Wojewódzkiego Programu Ochrony Środowiska przedstawiono priorytety jego realizacji wraz z głównymi kierunkami działań zmierzających do systematycznej poprawy jakości środowiska i racjonalnego użytkowania jego zasobów. Są to:

- Ochrona wód i gospodarka wodna: pomimo zauważalnej poprawy jakości wód powierzchniowych, ich stan jest wciąż niezadowolający. Ochrona wód przed zanieczyszczeniami i nadmierną eksploatacją oraz zabezpieczenie środowiska przed zagrożeniami związanymi z wodą (powódź, susza), wymagają realizacji szeregu przedsięwzięć inwestycyjnych i pozainwestycyjnych. Główne kierunki działań w tym zakresie, w perspektywie do 2014 roku to:

- kształtowanie i racjonalizacja wykorzystania zasobów wodnych (w tym zagospodarowanie wód kopalnianych, ochrona GZWP nr 333, 335, kontynuacja rozwiązań związanych z wprowadzaniem zamkniętych obiegów wody w przemyśle, wodooszczędnych technologii produkcji, modernizacja systemów zaopatrzenia w wodę miast, ukierunkowana na zmniejszenie strat wody, budowa zbiorników małej retencji (wg aktualnie opracowywanego Programu Małej Retencji) oraz odbudowa retencji glebowo-gruntowej),
  - ochrona przed powodzią (w tym modernizacja i budowa obwałowań, budowa polderów, przebudowa i udrożnienie koryt rzecznych, budowa i modernizacja jazów i śluz, zapobieganie lokalizacji zabudowy na terenach zalewowych, ochrona obszarów wodno-błotnych, zalesianie wododziałów), opracowanie Studium ochrony przeciwpowodziowej, ustalającego granice zasięgu wód powodziowych o określonym prawdopodobieństwie występowania oraz kierunki ochrony przed powodzią,
  - zarządzanie wodami (w tym opracowanie planów gospodarowania wodami, współpraca transgraniczna z Republiką Czeską, analiza stanu zasobów wodnych w regionie wodnym, opracowanie warunków korzystania z wód regionu wodnego, prowadzenie katastru wodnego, pozwolenia zintegrowane i wodnoprawne, kontrola gospodarowania wodami),
  - zaopatrzenie w wodę (w tym dokończenie budowy sieci wodociągowych, budowa zastępczych ujęć wody oraz budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody i sieci wodociągowych),
  - gospodarka ściekowa (w tym realizacja programu budowy, rozbudowy, modernizacji systemów kanalizacyjnych z oczyszczalnią ścieków, likwidacja zrzutu ścieków nieoczyszczonych, obniżenie ładunków zanieczyszczeń w ściekach przemysłowych (w tym w szczególności zawierających substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego), budowa podczyszczalni w zakładach przemysłowych, rozbudowa systemu monitoringu jakości wód, budowa zbiorników na gnojowicę i gnojówkę w sektorze rolnym, kontrola oraz likwidacja obiektów produkcyjnych o nieodpowiednich technologiach w rolnictwie (np. fermy wielkoprzemysłowe).
- Ochrona powierzchni ziemi przed odpadami: działania w tym zakresie ukierunkowane będą na zapobieganie powstawaniu odpadów, zwiększenie gospodarczego wykorzystania odpadów wytworzonych oraz stworzenie systemowych rozwiązań w zakresie zagospodarowania odpadów. Rozwiązanie tego problemu wymaga wsparcia ze strony samorządu województwa, ponieważ na szczeblu lokalnym możliwości wprowadzenia systemowych rozwiązań są minimalne. Zgodnie z "Planem Gospodarki Odpadami województwa opolskiego" głównymi celami do 2014 roku są:
    - minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów,
    - wprowadzenie systemowej gospodarki odpadami komunalnymi, zapewniającej osiągnięcie ustalonych dla województwa limitów i poziomów odzysku,
    - utworzenie 5 Regionów Gospodarki Odpadami Komunalnymi, w których będą funkcjonowały Zakłady Zagospodarowania Odpadów,
    - wprowadzenie nowoczesnego systemu odzysku i unieszkodliwiania odpadów powstających w sektorze gospodarczym,
    - pełne zagospodarowanie wytworzonych odpadów (uszczelnienie systemu).
  - Ochrona powietrza przed zanieczyszczeniami i środowiska człowieka przed hałasem: priorytet ten wymaga przede wszystkim kontynuacji działań realizowanych dotychczas dla poprawy jakości powietrza, zwłaszcza intensyfikacji działań ukierunkowanych na proekologiczne rozwiązania systemu transportu. Główne kierunki działań to:
    - zmniejszenie emisji komunikacyjnej, zwłaszcza na obszarach zurbanizowanych (Opole, Strzelce Opolskie, Kędzierzyn-Koźle, Nysa, Brzeg, Praszka, Gorzów Śląski, Ozimek),
    - zmniejszenie niskiej emisji zanieczyszczeń w miastach i na terenach wiejskich,

- kontynuacja ograniczania emisji przemysłowych w tym w szczególności w zakładach mogących znacząco oddziaływać na środowisko (wg nomenklatury GUS zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza),
- zmniejszenie negatywnego oddziaływania hałasu na człowieka i środowisko.
- Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne użytkowanie zasobów przyrody: priorytet ten dotyczy przede wszystkim nowego podejścia do ochrony przyrody, uwzględniającego europejskie wymogi w tym zakresie. Istotnymi zagadnieniami jest również ochrona i zrównoważony rozwój lasów. Główne kierunki to:
  - wdrożenie systemu NATURA 2000,
  - optymalizacja sieci obszarów chronionych, zapewniająca spójność ekologiczną województwa oraz ochronę różnorodności biologicznej, w tym pobudzenie aktywności samorządów,
  - realizacja programu rolno-środowiskowego,
  - realizacja wojewódzkiego programu zwiększania lesistości, w tym zalesianie gruntów nieprzydatnych do produkcji rolniczej lub zdegradowanych.
- Ochrona powierzchni ziemi i środowiska glebowego: priorytet dotyczy przede wszystkim działań rekultywacyjnych i rewitalizacyjnych na obszarach zdegradowanych wskutek eksploatacji surowców mineralnych oraz ochrony gleb. Główne kierunki to:
  - bieżąca rekultywacja wyrobisk poeksploatacyjnych,
  - rewitalizacja terenów dawnych wyrobisk górniczych,
  - zalesianie gruntów rolniczo nieprzydatnych do produkcji rolnej lub zdegradowanych.

⇒ **STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO NA LATA 2000-2015**

Strategia rozwoju regionu opolskiego, uwzględniając stan środowiska, ukazuje cele, jakie winny być osiągnięte w najbliższych latach. Zmierzają one do poprawy czystości wód powierzchniowych, ochrony terenów wodonośnych, poprawy jakości powietrza, stworzenia systemu racjonalnej gospodarki odpadami, a także zachowania bioróżnorodności.

Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego na lata 2000-2015 zakłada systematyczną poprawę stanu środowiska przyrodniczego poprzez poprawę czystości wód powierzchniowych oraz powstrzymanie degradacji zasobów wód podziemnych. Zakłada również wdrożenie racjonalnego systemu gospodarki odpadami zgodnego z wymogami współczesnego świata i interesem gospodarki regionu. Z kolei poprawie jakości wód ma służyć budowa oczyszczalni ścieków oraz kanalizacji. Zgodnie ze strategią dalszej intensyfikacji wymaga również poprawa stanu czystości powietrza, zwłaszcza rozszerzenia na obszar całego województwa programu likwidacji niskiej emisji. Do poprawy czystości powietrza przyczynić powinno się szersze wykorzystanie czystych odnawialnych źródeł energii. Zadania przewidziane do realizacji w ramach Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego mają być dopełnione poprzez zadania mające na celu zachowanie walorów krajobrazowych i bioróżnorodności oraz zaprojektowanie i wdrożenie europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000.

III.2. ANALIZA ZGODNOŚCI PROJEKTU POŚ Z INNYMI DOKUMENTAMI

Biorąc pod uwagę zapisy POŚ dla gminy Ozimek oraz odnosząc je do wyżej przedstawionych zapisów innych dokumentów strategicznych, stwierdza się pełną zgodność jego zapisów i integralność z celami i kierunkami innych strategii.

Oceniany dokument jest również zgodny z dokumentami strategicznymi na szczeblu europejskim i krajowym. Założenia tych dokumentów przedstawiono poniżej.

POLITYKA UNII EUROPEJSKIEJ

Podstawowym dokumentem określającym cele ochrony środowiska na szczeblu Unii Europejskiej jest VI Wspólnotowy Program Działań w Zakresie Środowiska Naturalnego. Na najbardziej ogólnym poziomie zostały w nim określone następujące priorytetowe pola aktywności: zmiany klimatu; przyroda i różnorodność biologiczna; środowisko i zdrowie; zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi i odpadami.

Najpoważniejsze konsekwencje dziś i w przyszłości dla ochrony środowiska, ale i dla funkcjonowania podmiotów gospodarczych, samorządów, administracji mają dyrektywy odnoszące się do:

- standardów emisji SO₂, NO_x, pyłów zawieszonych i dopuszczalnych emisji tych substancji przez instalacje przemysłowe, energetyczne (w tym spalarnie odpadów) oraz transport,
- zanieczyszczeń emitowanych przez silniki (samochodów, pociągów, samolotów),
- jakości wody pitnej,
- redukcji zanieczyszczeń wód powierzchniowych przez nawozy i pestycydy,
- ochrony zasobów wodnych i ekosystemów od wody zależnych,
- oczyszczania i odprowadzania ścieków,
- instalacji do przerobu lub utylizacji odpadów,
- gospodarowania odpadami przemysłowymi,
- użytkowania i składowania odpadów niebezpiecznych i toksycznych,
- opakowań i gospodarki odpadami opakowaniowymi,
- ograniczania różnych rodzajów hałasu,
- zintegrowanego zapobiegania i kontroli zanieczyszczeń oraz zarządzania ryzykiem ekologicznym,
- ochrony przyrody, w tym powstrzymania utraty różnorodności biologicznej, m. in. utworzenia europejskiej sieci obszarów Natura 2000.

DOKUMENTY KRAJOWE

Cele i zadania dotyczące ochrony środowiska, wskazujące z reguły na konieczność zmniejszenia presji na środowisko, zawarte są w szeregu krajowych i regionalnych dokumentów strategicznych, obejmujących szeroko rozumiane kwestie planowania gospodarczego, przestrzennego i społecznego.

⇒ **Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016 (wersja przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 16.12.2008)**

„Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016” bierze pod uwagę zobowiązania wynikające z przystąpienia Polski do Unii Europejskiej. Przy jej opracowywaniu uwzględniono nie tylko strategiczne i programowe dokumenty rządu Rzeczypospolitej Polskiej, ale także Wspólnoty Europejskiej. Polska polityka ekologiczna opiera się na konstytucyjnej zasadzie zrównoważonego rozwoju. Pod kątem ochrony środowiska, PEP ustanowiła następujące cele średniookresowe do 2016 r.:

1. Uruchomienie takich mechanizmów prawnych, ekonomicznych i edukacyjnych, które prowadziłyby do rozwoju proekologicznej produkcji towarów oraz do świadomych postaw konsumenckich zgodnie z zasadą rozwoju zrównoważonego.
2. Jak najszersze przystępowanie do systemu EMAS, rozpowszechnianie wiedzy wśród społeczeństwa o tym systemie i tworzenie korzyści ekonomicznych dla firm i instytucji będących w systemie.
3. Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa, zgodnie z zasadą „myśl globalnie, działaj lokalnie”, prowadzącą do:

- proekologicznych zachowań konsumenckich,
  - pro środowiskowych nawyków i pobudzenia odpowiedzialności za stan środowiska,
  - organizowania akcji lokalnych służących ochronie środowiska,
  - uczestniczenia w procedurach prawnych i kontrolnych dotyczących ochrony środowiska.
4. Zwiększenie roli polskich placówek badawczych we wdrażaniu eko-innowacji w przemyśle oraz w produkcji wyrobów przyjaznych dla środowiska oraz doprowadzenie do zadowalającego stanu systemu monitoringu środowiska.
5. Stworzenie systemu prewencyjnego, mającego na celu zapobieganie szkodom w środowisku i sygnalizującego możliwość wystąpienia szkody. W przypadku wystąpienia szkody w środowisku koszty naprawy muszą w pełni ponieść jej sprawcy.
6. Zachowanie bogatej różnorodności biologicznej polskiej przyrody na różnych poziomach organizacji: na poziomie wewnątrzgatunkowym (genetycznym), gatunkowym oraz ponadgatunkowym (ekosystemowym), wraz z umożliwieniem zrównoważonego rozwoju gospodarczego kraju, który w sposób niekonfliktowy współistnieje z różnorodnością biologiczną.
7. Dalsze prace w kierunku racjonalnego użytkowania zasobów leśnych przez kształtowanie ich właściwej struktury gatunkowej i wiekowej, z zachowaniem bogactwa biologicznego.
8. Racjonalizacja gospodarowania zasobami wód powierzchniowych i podziemnych w taki sposób, aby uchronić gospodarkę narodową od deficytów wody i zabezpieczyć przed skutkami powodzi oraz zwiększenie samofinansowania gospodarki wodnej. Naczelnym zadaniem będzie dążenie do maksymalizacji oszczędności zasobów wodnych na cele przemysłowe i konsumpcyjne, zwiększenie retencji wodnej oraz skuteczna ochrona głównych zbiorników wód podziemnych przed zanieczyszczeniem.
9. Głównymi celami średniookresowymi dla ochrony powierzchni ziemi, a w szczególności dla ochrony gruntów użytkowanych rolniczo jest:
- rozpowszechnianie dobrych praktyk rolnych i leśnych, zgodnych z zasadami rozwoju zrównoważonego,
  - przeciwdziałanie degradacji terenów rolnych, łąkowych i wodno-błotnych przez czynniki antropogenne,
  - zwiększenie skali rekultywacji gleb zdegradowanych i zdewastowanych, przywracając im funkcję przyrodniczą, rekreacyjną lub rolniczą.
10. Racjonalizacja zaopatrzenia ludności oraz sektorów gospodarczych w kopaliny i wodę z zasobów podziemnych oraz otoczenia ich ochroną przed ilościową i jakościową degradacją.
11. Dalsza poprawa stanu zdrowotnego mieszkańców w wyniku wspólnych działań sektora ochrony środowiska z sektorem zdrowia oraz skuteczny nadzór nad wszystkimi w kraju instalacjami będącymi potencjalnymi źródłami awarii przemysłowych powodujących zanieczyszczenie środowiska.
12. Całkowitą likwidację emisji substancji niszczących warstwę ozonową przez wycofanie ich z obrotu i stosowania na terytorium Polski.
13. Do końca 2015 r. Polska powinna zapewnić 75% redukcji całkowitego ładunku azotu i fosforu w ściekach komunalnych.
14. Utrzymanie lub osiągnięcie dobrego stanu wszystkich wód, w tym również zachowanie i przywracanie ciągłości ekologicznej cieków.

15. Dokonanie wiarygodnej oceny narażania społeczeństwa na ponadnormatywny hałas i podjęcie kroków do zmniejszenia tego zagrożenia tam, gdzie jest ono największe

IV. ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA

IV.1. CHARAKTERYSTYKA GMINY OZIMEK

Gmina Ozimek leży w środkowo-wschodniej części województwa opolskiego, w granicach administracyjnych powiatu opolskiego. W skład gminy wchodzi: miasto Ozimek oraz sołectwa: Antoniów, Biestrynnik, Chobie, Dylaki, Grodziec, Jedlice, Krasiejów, Krzyżowa Dolina, Mnichus, Nowa Schodnia, Pustków, Schodnia i Szczedrzyk. Od północy gmina Ozimek graniczy z gminami Turawa i Zębowice, od wschodu z gminami Dobrodzień i Kolonowskie, od południa z gminami Strzelce Opolskie i Izbicko oraz od zachodu z gminą Chrzęstowice.

Według POŚ, gminę zamieszkuje 20 814 osób (według stanu na 31.12.2007 r.).

Gmina Ozimek pod względem hydrograficznym wchodzi w skład zlewni I rzędu rzeki Odry. Prawie cały obszar jest położony w zlewni cząstkowej rzeki Mała Panew z jej prawobrzeżnymi dopływami – Libawą, Rosą i Myśliną. Jedynie południowy fragment kompleksu leśnego położony na południe od wododziału, przebiegającego w rejonie Krzyżowej Doliny, znajduje się w zlewni cząstkowej rzeki Jemielnicy – lewobrzeżnego dopływu Małej Panwi (uchodzącej do Małej Panwi w rejonie Czarnowas na północ od Opola).

Największe wartości zasobów środowiska przyrodniczego na terenie gminy posiada obszar lasów ustanowiony Obszarem Chronionego Krajobrazu Lasów Stobrawsko - Turawskich (10 628 ha w granicach gminy). Dużą wartość lokalnych zasobów środowiska stanowią doliny rzek Małej Panwi, Libawy oraz Myśliny. Pełnią one funkcję naturalnych korytarzy ekologicznych.

Na obszarze gminy Ozimek, ze względu na znaczne zróżnicowanie siedlisk i zbiorowisk roślinnych spotkać można chronione i rzadkie gatunki roślin oraz wiele interesujących gatunków zwierząt.

Najważniejszymi i najczęściej uczęszczanymi drogami na terenie gminy Ozimek są:

- droga krajowa nr 46 relacji Opole – Częstochowa, długości 16,2 km,
- droga wojewódzka nr 463 relacji Zawadzkie – Ozimek – Bierdzany, długości 17,6 km.

Głównym węzłem komunikacyjnym gminy jest miasto Ozimek, gdzie zbiegają się oprócz ww. dróg krajowych i wojewódzkich drogi powiatowe o kierunkach:

- Ozimek – Zębowice,
- Ozimek – Kluczbork,
- Ozimek – Zawadzkie,
- Ozimek – Raszowa,
- Ozimek – Strzelce Opolskie.

Łącznie sieć drogowa w gminie uzupełniają drogi powiatowe o sumarycznej długości 49,9 km oraz drogi gminne o długości 59,6 km.

IV.2. ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA

W niniejszej „Prognozie...” zwrócono szczególną uwagę na te elementy uwarunkowań przyrodniczych, które rzutować powinny na konstrukcję zasad, kierunków i planowanych rozwiązań w sferze gospodarki odpadami na obszarze gminy.

PRZYRODA I TERENY CHRONIONE

Na obszarze gminy Ozimek, ze względu na znaczne zróżnicowanie siedlisk i zbiorowisk roślinnych spotkać można chronione i rzadkie gatunki roślin oraz wiele interesujących gatunków zwierząt. Ścisłą ochroną objętych jest 14 gatunków roślin, część z nich: widłak cyprysowaty (*Diphysium tristachyum*), goryczka wąskolistna (*Gantianapneumonanthe*), rosiczka okrągłolistna (*Drosera rotundifolia*), kotewka orzech wodny (*Trapa natans*), pomocnik baldaszkowaty (*Chimaphila umbellata*), to gatunki zagrożone ujęte w „Czerwonej Księdze Roślin Województwa Opolskiego” (Nowak, Spałek, 2002).

Ponadto na terenie gminy Ozimek występują gatunki rzadkie w skali województwa i regionu. Najciekawsze z nich to: gruszyczka jednostronna, łapieźnik biały, żurawina błotna, modrzewnica zwyczajna, kozłek całolistny, goździk siny, wawrzynek wilcze łyczo, bluszcz pospolity, kruszczyk szerokolistny, kopytnik pospolity, borowinek pospolity, kotewka orzecha wodnego, naparstnica zwyczajna i podkolan biały.

Spośród najważniejszych przedstawicieli świata zwierząt objętych ochroną gatunkową, na terenie gminy Ozimek występują:

- ssaki - łosie - bytujące przejściowo, bobry, wydry, gronostaje, piżmaki, jeże, koszatki i wiewiórki; do gatunków łownych należą: jelenie, daniele, sarny, dziki, lisy, borsuki, kuny leśne, tchórze,
- ptaki - orzeł bielik, rybołów, białoszydka, kłaskawka, łabędź czarny, łabędź biały, czapla siwa, bocian biały, bocian czarny, myszołów, sowa uszata, derkacz, jastrząb gołębiarz, krogulec, pustułka, kruk, zimorodek i remiz,
- gady - zaskroniec zwyczajny, żmija zygzakowata, gniewosz plamisty, jaszczurka zwinka, jaszczurka żyworodna,
- płazy - kumak nizinny, ropucha paskówka, traszka zwyczajna, ropucha szara, ropucha zielona, rzekotka drzewna, traszka grzebieniasta,
- bezkręgowce - tygrzyk paskowany, biegacz zielonozłoty, paż królowej, trzmiel, mieniak strużnik, gryzuń półpławik, małż - szczeżuja wielka,

Do miejsc cennych przyrodniczo uznanych za ostoje flory i fauny zalicza się następujące tereny:

- odcinek Małej Panwi koło Antoninowa,
- wilgotne łąki pod Krasiejowem, Ozimkiem i Pustkowem,
- dolinę Małej Panwi i Libawy,
- wydmy piaszczyste koło Michusa,
- bory sosnowe w zachodniej części gminy.

Jako najbardziej zagrożone gatunki z uwagi na zanikanie odpowiednich siedlisk (przesuszenie terenów, melioracje, usuwanie śródpolnych zadrzewień i krzewów) należy uznać gatunki związane z terenami wodno-błotnymi i krajobrazem rolniczym.

Obszary o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych

Największe wartości zasobów środowiska przyrodniczego na terenie gminy posiada obszar lasów ustanowiony Obszarem Chronionego Krajobrazu Lasów Stobrawsko - Turawskich (10 628 ha w granicach gminy). Dużą wartość lokalnych zasobów środowiska stanowią doliny rzek Małej Panwi, Libawy oraz Myśliny. Pełnią one funkcję naturalnych korytarzy ekologicznych.

- *Dolina Małej Panwi* - przebiega przez centralną część gminy, dzieląc ją na część południową i północną. Duże wartości przyrodniczo- krajobrazowe ma jej górny odcinek od Krasiejowa w kierunku wsi Staniszcze Małe.
- *Dolina Libawy* - rozpościera się równoleżnikowo w północnej części gminy. Dolina ta dominuje w krajobrazie wsi Dylaki.
- *Dolina rzeki Myśliny* - w rejonie wzdłuż granicy gminy Ozimek i Kolonowskie silnie meandruje i jest miejscem bytowania rzadkich i chronionych gatunków roślin i zwierząt.

Krajobraz jej ma charakter pierwotny i zasługuje na ochronę nie tylko w skali gminy, ale i województwa.

Istniejące formy ochrony przyrody

Poza przestrzenną formą ochrony przyrody na terenie gminy Ozimek, jaką jest Obszar Chronionego Krajobrazu - Lasy Stobrawsko-Turawskie, występują tam obiekty ochrony indywidualnej takie jak:

1) pomniki przyrody:

Lp.	Pomnik przyrody	Nazwa pomnika	Położenie
1.	Dąb szypułkowy	Pojedyncze drzewo	Leśnictwo Spórok, działka nr 5d, w Krasiejowie
2.	Dąb szypułkowy	Pojedyncze drzewo	Leśnictwo Antoninów, działka nr 1018/1 w Szczedrzyku- Jedlicach, po lewej stronie kanału z Jedlic, na zewnątrz ogrodzenia Huty Szkła Jedlice
3.	Dąb szypułkowy	Pojedyncze drzewo	Leśnictwo Kadłub Turawski, działka nr 20a, w Paliwodzie, przy drodze na granicy lasu
4.	Dąb szypułkowy	Pojedyncze drzewo	Leśnictwo Zamoście, działka nr 433/96 w Krasiejowie, przy wejściu do Kościoła
5.	Dąb szypułkowy	Cztery drzewa	Nadleśnictwo Krasiejów47, oddział leśny C

2) użytek ekologiczny „Antoniów” o powierzchni 1,83 ha - obiekt chroniony ze względu na walory krajobrazowe oraz chronione i rzadkie gatunki roślin i zwierząt,

3) Trias - stanowisko dokumentacyjne w Krasiejowie - cmentarzysko gadów i płazów (w tym pierwszych dinozaurów) pochodzących z okresu karniku (najstarszy etap w triasie). Powstałe stanowisko paleontologiczne ma rangę światową, gdyż najstarsze krasiejowskie skamienieliny pochodzą sprzed ok. 230 milionów lat, a olbrzymie wyrobisko, eksploatowane przez Cementownię "Góraźdże" kryje w sobie niezliczone bogactwo tych skamieniałości. Efektem prac paleontologów ma być powstanie w gminie jednej z największych atrakcji Śląska Opolskiego.

Dodatkowo na terenie gminy Ozimek występują stanowiska roślin chronionych:

Lp.	Roślina chroniona	Ilość okazów lub obszar	Położenie
1.	Długosz królewski	25 okazów	Leśnictwo Zamoście, oddz. 266 d, f, 267 a, d
2.	Widłak jałowcowy	Tworzy płyty na powierzchni około 60 m ²	Leśnictwo Zamoście, oddz. 267 g
3.	Widłaki	-	Leśnictwo Zamoście
4.	Mącznica lekarska	na powierzchni około 5 m ²	Leśnictwo Zamoście, oddz. 269 d
5.	Wawrzynek wilcze łyczo	300 okazów	Leśnictwo Ozimek, oddz. 180, 181, 198, 199
6.	Bluszcz pospolity	1 okaz	Leśnictwo Ozimek, oddz. 198
7.	Naparstnica zwyczajna	Około 139 okazów na powierzchni ok. 200 m ²	Leśnictwo Szczedrzyk, oddz. 155a
8.	Lilia złotogłów	Około 70 okazów	Leśnictwo Szczedrzyk, oddz. 161-164

9.	Podkolan biały	Okolo 18 okazów	Leśnictwo Szczedrzyk, oddz. 161- 165
10.	Kruszczyk błotny	500 okazów	Leśnictwo Szczedrzyk, na wschód od Krasiejowa
11	Goryczka wąskolistna		Leśnictwo Szczedrzyk, na łące wschód od Krasiejowa
12	Storczyk szerokolistny	1) 38 okazów 2) 31 okazów	1) Na skraju śródleśnej polany między Krasiejowem a Spórokiem 2) na płd. - wsch. Od Krasiejowa na łące pod lasem
13	Rosiczka okrągłolistna	-	Leśnictwo Grodzice, oddz. 172 a

Proponowane formy ochrony przyrody

Na terenie gminy Ozimek proponowane jest utworzenie następujących form ochrony przyrody (zgodnie z opracowaniem „Walory turystyczne gminy Ozimek i możliwości ich wykorzystania” pod. kier. prof. dr hab. Krystyny Dubiel):

- 1) zespoły przyrodnicze - formy indywidualnej ochrony przyrody mające na celu ochronę wyjątkowo cennych fragmentów krajobrazu naturalnego i kulturowego,
- 2) użytki ekologiczne - pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania unikatowych zasobów genowych i typów środowisk, jak: naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne „oczka wodne”, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nie użytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce itp.

Lp.	Nazwa obiektu	Położenie	Powierzchnia [ha]	Walory
1.	Zespół przyrodniczo - krajobrazowy „Dolina Myśliny”	Od ujścia Myśliny do Małej Panwi do styku z gminą Kolonowskie	Okolo 180 ha w granicach gminy Ozimek i okolo 150 ha w obrębie gminy Kolonowskie	Czysta woda meandrującej rzeki, bogata i urozmaicona roślinność oraz różnorodność bytujących gatunków zwierząt
2.	Użytek ekologiczny	Nadleśnictwo Turawa, oddział 13 f,g	Okolo 0,31 ha	Ostatnie z zachowanych w miarę zbliżone do naturalnych śródleśne źródliska i zbiorniki wody z właściwa dla nich roślinnością
3.	Użytek ekologiczny	Leśnictwo Ozimek, oddz. 184 b	Okolo 499 ha	Torfowiska w trakcie naturalnej sukcesji
4.	Użytek ekologiczny	Leśnictwo Zamoście, oddz. 277 g	-	Kępa starych drzew
5.	Użytek ekologiczny	Leśnictwo Ozimek, oddz. 180 d	-	Aleja daglezjowa

3) pomniki przyrody

Lp.	Gatunek	Położenie
1.	Sosna wejmutka (P)	leśnictwo Zamoście, oddział i pododdział 285 x
2.	Sosna wejmutka (P)	leśnictwo Zamoście, oddział i pododdział 285 x
3.	Wiąz górski	leśnictwo Zamoście, oddział i pododdział 285 x
4.	Dąb szypułkowy	leśnictwo Zamoście, oddział i pododdział 285 y
5.	Dąb szypułkowy (P)	leśnictwo Zamoście, oddział i pododdział 285 y
6.	Dąb szypułkowy	leśnictwo Zamoście, oddział i pododdział 285 y

7.	Dąb szypułkowy (P)	leśnictwo Zamoście, oddział i pododdział 285 y
8.	Dąb szypułkowy	leśnictwo Zamoście, oddział i pododdział 285 y
9.	Dąb szypułkowy (P)	leśnictwo Zamoście, oddział i pododdział 285 y
10.	Żywotnik olbrzymi	leśnictwo Zamoście, oddział i pododdział 285 c
11.	Żywotnik olbrzymi	leśnictwo Zamoście, oddział i pododdział 285 c
12.	Klon pospolity	leśnictwo Zamoście, oddział i pododdział 433/96
13.	Dąb szypułkowy	leśnictwo Zamoście, oddział i pododdział 285 a
14.	Dąb szypułkowy	leśnictwo Zamoście, oddział i pododdział 285 a
15.	Dąb szypułkowy (P)	Miejscowość Krzyżowa Dolina, gmina Ozimek, nr działki 658/65
16.	Klon pospolity	Miejscowość Ozimek, gmina Ozimek, nr działki 334/92
17.	Modrzew europejski (P)	Miejscowość Krasiejów, gmina Ozimek, nr działki 548/137

(P)- drzewa proponowane do ochrony pomnikowej w perspektywie do 15 lat

NATURA 2000

Charakterystyka obszaru Natura 2000

Ostoja obejmuje zbiornik retencyjny na rzece Mała Panew – Zbiornik Turawski, strefę cofki Małej Panwi i Libawki oraz bezpośrednio przylegające do zbiornika fragmenty lasów, pól uprawnych i łąk. Położona jest na Równinie Opolskiej. Powierzchnia zbiornika wynosi 2080 ha, długość 7,5 km, szerokość 3,5 km, maksymalna głębokość 15 m, pojemność całkowita 106 mln m³. Zbudowano go w 1938 r., odbudowano w 1948 r. Wykorzystywany jest do gromadzenia wód w czasie wysokich stanów w Małej Panwi, pełni także funkcje gospodarcze: żeglugową i produkcji energii elektrycznej. Jest wykorzystywany również dla celów wypoczynkowo-rekreacyjnych.

Otoczenie zbiornika w większości stanowią lasy iglaste. Zachodni brzeg i część południowego są umocnione wałem. Brzegi północny i wschodni porasta roślinność szuwarowa, głównie manna mielec, a także zarośla wierzbowe. Charakterystyczne dla pracy zbiornika są częste zmiany poziomu wody. W czasie niskich stanów we wschodniej części zbiornika odsłaniają się wielkie połacie piaszczystego i mulistego dna.

Siedliska i typy użytkowania gruntów w ostoi

Lasy i zadrzewienia – 13%, łąki i pastwiska – 9%, inne tereny rolne – 1%, zbiorniki wodne i cieki – 65%, mokradła – 6%, inne – 6%.

W ostoi Zbiornik Turawski stwierdzono występowanie co najmniej 58 gatunków ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej. Liczebności 7 gatunków mieszczą się w kryteriach wyznaczania ostoi ptaków wprowadzonych przez BirdLife International. Ponadto 23 gatunki zostały zamieszczone na liście zagrożonych ptaków w Polskiej czerwonej księdze zwierząt. Spośród nich 4 przystępuje do lęgów.

Zbiornik Turawski jest jedną z 3 najważniejszych na Opolszczyźnie ostoi dla ptaków migrujących. Obok znacznych koncentracji blaszkodziobych (ponad 20 000i), notowane są tam liczne przeloty ptaków siewkowych, z których najliczniejsze to: czajki, biegusy zmienne, łączaki, bataliony i kszuki.

Dla kilku gatunków Zbiornik Turawski jest jedynym bądź jednym z bardzo nielicznych stanowisk lęgowych w regionie: pliszka cytrynowa, rybitwa białowąsa, kropiatka, zielonka, rybitwa czarna. Znajdują się tutaj duże w skali regionu populacje lęgowe krakwy, cyranki, kropiatki, kszuki, śmieszki i rybitwy czarnej.

Z obszaru zbiornika pochodzą także pierwsze w kraju obserwacje brodzca żółtonogiego i biegusa wielkiego.

Zagrożenie dla obszaru może stanowić gospodarka wodna – eksploatacja zbiorników zaporowych, zmiany poziomu wody w okresie lęgowym, zmniejszanie ilości wody

w zbiorniku, usuwanie krzewów i drzew z brzegów, a także wylewnie ścieków do wód Małej Panwi.

Do innych zagrożeń dla obszaru zaliczyć można również penetrowanie siedlisk przez ludzi i zwierzęta domowe (bardzo silna w regionie północnym i południowym zbiornika przy ośrodkach wczasowych), rozbudowa infrastruktury turystycznej, płoszenie ptaków i niszczenie gniazd, hałas, wypalanie roślinności w okresie lęgowym ptaków.

WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE

Występujące na terenie gminy cieki powierzchniowe są systematycznie badane w ramach monitoringu Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Opolu, w przekrojach pomiarowych zlokalizowanych w gminie Ozimek. W poniższej tabelicy zestawiono wyniki klasyfikacji wód powierzchniowych przepływających przez gminę Ozimek, wg badań przeprowadzonych w 2007 r.

Wyniki klasyfikacji wód powierzchniowych przepływających przez teren gminy Ozimek za 2007 r.

Lp.	NAZWA CIEKU – przekrój	Wyniki klasyfikacji	
		klasa	wskaźniki decydujące o klasie
1.	MAŁA PANEW – na całej długości	IV	ChZT-Mn, ChZT-Cr, bakterie fekalne, ogólna liczba bakterii coli, barwa
2.	JEMIELNICA – Czarnowąsy	IV	Bakterie kałowe
3.	ROSA	V(2006 rok)	-
4.	LIBAWA	V(2006 rok)	-

Wody podziemne na obszarze gminy Ozimek są badane w ramach monitoringu jakości zwykłych wód podziemnych, prowadzonego przez WSSE Opole. Badania wykonuje się w pięciu otworach (2 na terenie Ozimka - ujęcia UOz1 przy ul. Częstochowskiej i UOz2 przy ul. Polnej) oraz w ujęciach Biestrzynnik [UB], Mnichus [UM] i Szczedrzyk [USz]. Pod względem jakościowym wody odpowiadają średniej jakości wód podziemnych (II). Wg danych WIOŚ za rok 2002 w poszczególnych ujęciach jest przekroczona zawartość związków żelaza (w granicach klasy III – IV) oraz manganu w granicach przewidzianych dla klasy II. W ujęciach wód podziemnych czwartorzędowych zlokalizowanych na obszarze użytkowanym rolniczo (Szchedrzyk, Biestrzynnik, Mnichus) stwierdzono również przekroczenie zawartości azotanu amonowego (w granicach klasy II). Wody ujęcia w Szczedrzyku oprócz tego mają niską twardość (< 40) i odczyn pH < 6,5 (granica klas I-III). Pozostałe wskaźniki mieściły się w granicach II klasy jakości wody podziemnej.

Wszystkie ujęcia wód podziemnych w obszarze gminy są wyposażone w Stacje Uzdatniania Wody zlokalizowane bezpośrednio przy studniach eksploatujących wodę.

POWIETRZE

O jakości powietrza atmosferycznego na obszarze gminy decyduje wielkość emisji pyłów i gazów ze źródeł lokalnych, do których należą: indywidualne paleniska gospodarstw domowych oraz zakłady produkcyjno-usługowe. O jakości powietrza atmosferycznego decyduje również wielkość emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych (emisja z samochodów oraz pylenie z dróg). Dla celów oceny jakości powietrza w gminie Ozimek założono, że stopień zanieczyszczenia powietrza kształtuje się na poziomie odniesionym do powiatu opolskiego. Według wyników rocznej oceny jakości powietrza za 2007 rok, powiat opolski został zaliczony do klasy A (najwyższej, najbardziej pożądanej), co oznacza, że nie są wymagane żadne działania związane z poprawą stanu powietrza.

ZAGROŻENIA NATURALNE

Rozpatrując potencjalne zagrożenia dla środowiska należy wziąć pod uwagę zagrożenia pożarowe, zagrożenia związane ze skutkami innych klęsk żywiołowych takich jak powódź, huragany, śnieżyce itp. oraz zagrożenia związane z erozją gleb.

Lasy znajdujące się na terenie gminy Ozimek (nadleśnictwa: Opole, Strzelce Opolskie, Turawa) zaliczają się do I kategorii zagrożenia pożarowego. Zlokalizowane na terenie Nadleśnictw punkty czerpania wody są wystarczające do celów pożarowych.

Do innych zagrożeń należą znajdujące się w naszej strefie klimatycznej silne wiatry lub mrozy, które mogą spowodować zakłócenia normalnego funkcjonowania gminy.

Kolejnym zagrożeniem jest rozwijająca się w gminie, ze względu na walory przyrodnicze i kulturowe turystyka i rekreacja.

Zbiorowiska leśne obszaru gminy Ozimek zagrożone są również przez zmianę warunków hydrologicznych siedlisk. Wszelkie zmiany w warunkach wodnych mogą powodować nieodwracalne zmiany w składzie gatunkowym zbiorowisk roślinnych. Bardzo niekorzystne są również zręby zupełne oraz nasadzenie sosny na siedliskach lasów liściastych. Dla zbiorowisk roślin wodnych i szuwarowych duże znaczenie mają zmiany chemizmu wód.

Do największych zagrożeń dla fauny występującej na terenie gminy Ozimek należą:

- regulacja lub zwiększenie zanieczyszczenia rzek,
- likwidacja starych, dziuplastych i martwych drzew w lasach,
- zmiany stosunków wodnych prowadzące do osuszania terenów podmokłych,
- zalesianie oraz samorzutne zarastanie przez drzewa śródleśnych łąk i bagien,
- usuwanie pojedynczych i rosnących w grupach starych drzew na terenach otwartych,
- likwidacja zbiorników wodnych,
- likwidacja śródpolnych alei.

ZAGROŻENIA ANTROPOGENICZNE

Obiekty budowlane na terenie gminy Ozimek w większości wykonane są z materiałów niepalnych. W budynkach mieszkalnych jednorodzinnych, wielorodzinnych lub gospodarstwach rolnych korzystających z gazu może wystąpić zagrożenie związane z wybuchem gazu. Sieć gazowa występuje na terenie miasta Ozimek, natomiast wsie gminy Ozimek nie są objęte gazyfikacją. Część gospodarstw domowych posiada butle gazowe, które mogą spowodować zagrożenie w przypadku rozszczelnienia.

Wg informacji zawartych w Programie Ochrony Środowiska Województwa Opolskiego, na terenie gminy Ozimek nie znajduje się ani jeden zakład zakwalifikowany do kategorii zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. Spośród podmiotów gospodarczych, jako zakłady szczególnie narażone na niebezpieczeństwo awarii uznano zakłady działające na terenie Huty „MAŁA PANEW” Sp z o.o. w mieście Ozimek oraz Hutę Szkła „Jedlice” S.A. Ryzyko wystąpienia awarii dotyczy również obiektów i terenów stacji z etyliną, olejem napędowym i gazem propan-butan. W zakładach znajdujących się na terenie Huty „MAŁAPANEW” Sp z o.o., a także Hucie Szkła Jedlice zagrożenie związane jest szczególnie z nagromadzeniem substancji chemicznych takich jak: rozpuszczalniki organiczne czy oleje mineralne, które w procesie spalania wytwarzają związki trujące.

Ze względu na przebieg przez teren gminy ważnych arterii komunikacyjnych drogowych i kolejowych, trasami tymi prowadzony jest również transport toksycznych środków przemysłowych, niebezpiecznych substancji chemicznych oraz materiałów szczególnie niebezpiecznych. Zagrożenie stanowi także tzw. „transport dziki”, czyli prowadzony nieprzystosowanymi środkami transportu, bez odpowiednich zabezpieczeń, w ilościach ponad normatywnych, przez kierowców nie posiadających stosownych uprawnień.

Zagrożenie środowiska ze strony gospodarki komunalnej nie jest na obszarze opracowania szczególnie wysokie. Obecnie w zanieczyszczeniu powietrza największy udział ma gospodarka cieplna. Eksploatacja wód podziemnych dla celów bytowych i gospodarczych we wszystkich ujęciach jest niższa niż pozwalają na to zasoby dyspozycyjne tych ujęć. Nie ma więc zagrożenia przed eksploataowaniem zasobów użytkowych wód podziemnych. Większe zagrożenie dla środowiska stanowi niekontrolowana gospodarka ściekowa. Dotyczy ona jednak stosunkowo niewielkiej populacji, tak, więc

zagrożenie sanitarne i ekologiczne ze strony ścieków bytowych też nie jest szczególnie duże (w skali całego obszaru) i ograniczone przestrzennie.

V. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA OCENIANEGO DOKUMENTU

Z punktu widzenia projektu POŚ dla gminy Ozimek podstawowych zagrożeń dla gminy należy dopatrywać w:

- 1) zagrożeniach naturalnych takich jak:
  - susze i pożary;
  - powodzie;
  - erozja gleb;
- 2) zagrożeniach pochodzenia antropogenicznego:
  - system transportowy;
  - energetyka ciepła;
  - rolnictwo,
  - niekontrolowana gospodarka ściekowa.

Kluczowymi aspektami ochrony środowiska na terenie gminy są:

- ochrona środowiska przyrodniczego przed nadmierną presją antropogeniczną (zagrożenie zachowania odpowiednich struktur i powiązań ekologicznych, niewłaściwie prowadzone zabiegi fitosanitarne i pielęgnacyjne, gospodarka leśna),
- ryzyko powodziowe (brak należytej retencji wodnej),
- gospodarka wodno – ściekowa (jako źródło zagrożenia jakości wód powierzchniowych i podziemnych).

VI. WPŁYW NA ŚRODOWISKO W PRZYPADKU ODSTĄPIENIA OD REALIZACJI POŚ

Programy Ochrony Środowiska są dokumentami, których głównym celem jest określenie dla danej jednostki terytorialnej drogi do osiągnięcia celów w przedmiotowej dziedzinie, ustalonych wcześniej na szczeblu regionalnym, krajowym i międzynarodowym. Należy przez to rozumieć to, że odstąpienie od wdrażania zapisów przedmiotowego dokumentu oznaczać będzie odstąpienie od obowiązku realizacji strategicznych celów ochrony środowiska w kontekście szerszej perspektywy postrzegania tej problematyki.

W przypadku braku realizacji POŚ dla gminy Ozimek, przeprowadzona analiza i ocena stanu istniejącego pozwala wykazać, że może nastąpić pogorszenie stanu ochrony środowiska. Brak realizacji POŚ przyczyniać się będzie do utrwalania oraz występowania negatywnych tendencji w zakresie korzystania ze środowiska.

Potencjalne zmiany aktualnego stanu środowiska są funkcją czasu, środków finansowych pozostających w dyspozycji budżetu państwa, samorządów i podmiotów gospodarczych oraz aktywności w pozyskiwaniu środków pozabudżetowych w tym dotacji z UE, przeznaczanych na cele rozwojowe infrastruktury i ochronę środowiska a także ewolucji ekosystemów i gatunków, w tym sukcesji.

Brak realizacji POŚ przyczyniać się będzie do utrwalania oraz występowania negatywnych tendencji w środowisku, zwłaszcza w zakresie: jakości wód podziemnych i powierzchniowych, terenów pozostających pod presją szkodliwego oddziaływania ruchu komunikacyjnego, zagrożenia dla obszarów objętych ochroną prawną.

Pozostawienie przyrody bez jakiegokolwiek ingerencji człowieka ma niemal zawsze pozytywny skutek ponieważ wzrasta jej naturalność, wykształca się właściwa struktura

i funkcje biocenoz oraz pełnia różnorodności biologicznej. Tylko w niewielu przypadkach, kiedy ochronie podlegają ekosystemy niestabilne, np. łąki, wymagana jest stała ingerencja człowieka w celu utrwalenia konkretnych stadiów sukcesyjnych. W przypadku łąk jest to koszenie. Przy maksymalnym ograniczeniu negatywnego wpływu na przyrodę podejmowanych inwestycji jest duża szansa na poprawę stanu przyrody.

VII. ANALIZA I OCENA ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO

Prognoza oddziaływania na środowisko opracowywana dla strategicznych dokumentów z założenia nie jest dokumentacją szczegółową, ponieważ jej głównym celem jest odniesienie zasadniczej treści dokumentu do polityki ekologicznej oraz zasad zrównoważonego rozwoju, a także określenie trendu całościowej gminnej polityki ochrony środowiska z punktu widzenia potrzeby jej realizacji. Prognoza ta w ogólny, strategiczny sposób rozważa korzyści i zagrożenia wynikające z realizacji POŚ bądź odstąpienia od tejże realizacji.

Zidentyfikowane oddziaływania na środowisko poszczególnych celów i kierunków wynikających z POŚ dla gminy Ozimek w odniesieniu do poszczególnych aspektów środowiskowych, znajdują się poniżej.

Zastosowano następujące oznaczenia w matrycy oddziaływań:

Rodzaje oddziaływań – definicje:

Bezpośrednie (**B**) - bez interwału czasowego, bez przekształcenia substancji, bez procesów pośrednich np. wycinka drzew – na krajobraz, budowa drogi – zniszczenie powierzchni gruntów

Pośrednie (**P**) - z interwałem czasowym, z przekształceniem substancji, z procesami pośrednimi np. wycinka drzew – na zwierzęta, budowa drogi – na wodę, rośliny

Charakter prawdopodobnych oddziaływań:

Prawdopodobne **umiarkowane negatywne oddziaływanie**

0 Prawdopodobny **brak oddziaływania**

Prawdopodobne **pozytywne oddziaływanie**

Prawdopodobne **oddziaływanie o charakterze zarówno pozytywnym jak i negatywnym**

1. Ochrona gleb i powierzchni ziemi

Cele krótkookresowe do 2011 roku

Cele krótkoterminowe w zakresie ochrony ziemi i gleb obejmują następujące działania:

- identyfikacja gruntów zanieczyszczonych w celu podjęcia działań w kierunku doprowadzenia ich do stanu właściwego,
- zapobieganie degradacji i erozji gleb poprzez racjonalną gospodarkę zasobami naturalnymi.

Cele średniookresowe do 2015 roku

Cele średniookresowe w zakresie ochrony ziemi i gleb obejmują następujące działania:

- okresowa kontrola zawartości metali ciężkich, składników nawozowych oraz odczynu pH w glebach użytkowanych rolniczo,
- ochrona i wykorzystanie zespołów przyrodniczo-krajobrazowych w celach turystycznych,
- promocja rolnictwa ekologicznego,

- organizacja cyklu szkoleń dla rolników obejmujących zasady kodeksu dobrych praktyk rolniczych,
- wykorzystanie nieużytków na uprawy energetyczne.

2. Gospodarka wodno - ściekowa

Cele krótkookresowe do 2011 roku

- modernizacja oczyszczalni ścieków w Antoniewie,
- budowa kanalizacji sanitarnej na obszarach nieskanalizowanych,
- identyfikacja i zalegalizowanie nielegalnych kolektorów i rowów służących do odprowadzania ścieków bytowych i komunalnych,
- inwentaryzacja istniejących systemów kanalizacji deszczowych wraz z oceną ich stanu technicznego,
- kontrola istniejących zabezpieczeń wodnych i rozpoznanie potrzeb w zakresie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego,
- współpraca przy opracowaniu programu ochrony przed powodzią w zlewni rzeki Odry oraz Małej Panwi,
- magazynowanie obornika i zbiorników na gnojowicę w gospodarstwach rolnych w sposób zapewniający wymogi ochrony środowiska,
- promocja rolnictwa ekologicznego oraz Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych.

Cele średniookresowe do 2015 roku

- modernizacja istniejącej oraz budowa nowej (na terenach przeznaczonych pod budownictwo) sieci wodociągowej,
- edukacja oraz propagowanie postaw i zachowań motywujących ludność do oszczędzania wody,
- propagowanie budowy lokalnych i przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach nie przewidzianych do skanalizowania,
- budowa kanalizacji deszczowej wraz z urządzeniami podczyszczającymi,
- prowadzenie monitoringu oddziaływania składowiska odpadów w Dylakach na środowisko,
- prowadzenie akcji informacyjnej i propagowanie wśród rolników tzw. Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej,
- utrzymanie przeciwpowodziowej funkcji terenów zalewowych,
- rozwój współpracy regionalnej w celu utrzymania wód Małej Panwi w obecnym, dobrym stanie czystości.

3. Gospodarka odpadami

Zagadnienia dotyczące celów, priorytetów i zadań ochrony środowiska w zakresie gospodarki odpadami omówiono szczegółowo w równoległe opracowanej integralnej części niniejszego opracowania: „Aktualizacji planu gospodarki odpadami gminy Ozimek”.

4. Ochrona powietrza atmosferycznego

Cele krótkoterminowe do 2011 roku

- opracowanie gminnego studium wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
- systemowe działania na rzecz ograniczenia niskiej emisji,
- opracowanie gminnego programu budowy ścieżek rowerowych, tak by kontynuowane były działania mające na celu ukształtowanie układu tras rowerowych o funkcjach komunikacyjnych, turystycznych i rekreacyjnych,
- identyfikacja lokalnych uciążliwych źródeł zanieczyszczenia powietrza oraz podejmowanie działań na rzecz ograniczenia tych uciążliwości.

Cele średniookresowe do 2015 roku

- rozbudowa i modernizacja sieci ciepłowniczej gminie
- realizacja zadań zapisanych w planie zaopatrzenia gminy w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe
- dofinansowanie działań modernizacyjnych indywidualnych systemów grzewczych,
- edukacja ekologiczna w zakresie poszanowania energii cieplnej i elektrycznej, korzyści z termomodernizacji, zachęcania do stosowania paliw alternatywnych dla węgla (proekologicznych), szkodliwości spalania odpadów w paleniskach domowych,
- prowadzenie bieżących remontów dróg gminnych,
- promowanie publicznych środków transportu,
- tworzenie ścieżek rowerowych,
- egzekwowanie zakazu wypalania traw i ściernisk,
- zmniejszenie przez jednostki gospodarcze materiało- i energochłonności produkcji, wprowadzanie przyjaznych środowisku technologii, modernizacja, hermetyzacja i automatyzacja procesów technologicznych.

5. Ochrona przed hałasem

Cele krótkoterminowe do 2011 roku

Cele krótkoterminowe w zakresie ochrony przed hałasem obejmują stworzenie i aktualizację bazy danych o źródłach uciążliwości akustycznej dla środowiska.

Cele średniookresowe do 2015 roku

- prowadzenie bieżących remontów dróg gminnych,
- identyfikacja źródeł uciążliwości akustycznych oraz podejmowanie działań administracyjnych w celu ograniczenia uciążliwości,
- ograniczenie uciążliwości akustycznej dróg i tras kolejowych do poziomu wymaganego przepisami, stosowanie od strony drogi i torów kolejowych okien o zwiększonej izolacyjności akustycznej, lokalizacja ochronnych pasów zieleni,
- uwzględnianie w ewentualnych zamianach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dopuszczalnych wartości poziomu dźwięku w środowisku dla poszczególnych jednostek strukturalnych.

6. Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym

Cele krótkoterminowe do 2011 roku

Jako cel krótkoterminowy z zakresu ochrony przed elektromagnetycznym promieniowaniem niejonizującym wyznaczono nadzór planistyczny nad nowo powstającymi źródłami emisji.

Cele średniookresowe do 2015 roku

Główny cel średnioterminowy, jaki przyjęto dla gminy Ozimek, jest kontrola i ograniczenie emisji niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego do środowiska poprzez:

- uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego aspektów związanych z promieniowaniem niejonizującym, preferowanie mało konfliktowych lokalizacji źródeł promieniowania niejonizującego,
- wyeliminowanie emisji promieniowania niejonizującego ze źródeł będących zagrożeniem dla ludzi i środowiska.

7. Ochrona przyrody

Cele krótkookresowe do 2011 roku

- objęcie ochroną prawną obiektów kwalifikujących się do tej ochrony,
- utrzymanie wysokiego standardu ochrony obszarów o wysokich walorach przyrodniczych,
- popularyzacja wiedzy o walorach przyrodniczych gminy.

Cele średniookresowe do 2015 roku

- pielęgnacja i konserwacja istniejących na terenie gminy obiektów i form ochrony przyrody, w tym zabytkowych założeń zieleni,
- ochrona siedlisk łągowych,
- wdrażanie zieleni urządzonej w obiektach rekreacyjno – wypoczynkowych (istniejących i projektowanych) oraz zieleni izolacyjno - osłonowej wzdłuż ciągów komunikacyjnych,
- tworzenie ścieżek przyrodniczo - dydaktycznych w obrębie obszarów przyrodniczo cennych i krajobrazowo atrakcyjnych.

8. Ochrona przed skutkami poważnych awarii oraz bezpieczeństwo chemiczne i biologiczne

Cele krótkoterminowe do 2011 roku

W celu realizacji zamierzonych priorytetów w zakresie ochrony przed skutkami poważnych awarii, wybrano cel, jakim jest poinformowanie wybranych grup mieszkańców o ryzyku związanym z ewentualnym wystąpieniem poważnej awarii oraz o sposobach ograniczenia niebezpieczeństwa w przypadku wystąpienia poważnej awarii.

Cele średniookresowe do 2015 roku

W dalszej perspektywie realizacji przyjętych priorytetów służyć będą następujące zadania:

- działania dostosowawcze w zakładach przemysłowych ograniczające ryzyko wystąpienia awarii,
- działania dostosowawcze w zakładach przemysłowych mające na celu ograniczenie potencjalnych skutków wystąpienia awarii,
- egzekwowanie wymogów dotyczących transportu substancji i odpadów niebezpiecznych,
- instruowanie społeczeństwa o zasadach postępowania w wypadku wystąpienia awarii transportowych,
- informowanie społeczeństwa o występujących zagrożeniach, podjętych środkach zapobiegawczych i o działaniach, które będą podjęte w przypadku wystąpienia awarii przemysłowej,
- uwzględnianie w przyszłych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (zmianach planów) potencjalnych stref zagrożenia związanych z ryzykiem wystąpienia poważnych awarii wokół obiektów i tras komunikacyjnych.

9. Edukacja ekologiczna

Cele krótkookresowe do 2011 roku

Edukacja ekologiczna społeczeństwa jest procesem ciągłym, w którym efekty działań obserwuje się często po długim czasie. Celem krótkoterminowym jest więc upowszechnienie wiedzy o walorach przyrodniczych gminy oraz o zachowaniach proekologicznych.

Cele średniookresowe do 2015 roku

W perspektywie działania związane z edukacją ekologiczną będą realizowane poprzez:

- wytyczanie i promocję ścieżek przyrodniczo-dydaktycznych w rejonach przyrodniczo cennych,
- promocja działań proekologicznych z przeznaczeniem dla dorosłej części społeczności lokalnej,
- promocja agroturystyki i rolnictwa ekologicznego,
- opracowanie, wdrożenie i bieżąca realizacja wieloletnich, intensywnych szkoleń dla rolników, w szczególności promujących dobre praktyki rolnicze,
- opracowanie, wdrożenie i bieżąca realizacja wieloletnich szkoleń dla leśników,
- edukacja ekologiczna nauczycieli,
- organizacja konkursów ekologicznych, akcji sprzątania, akcji edukacyjnych, festynów ekologicznych i innych spotkań integrujących mieszkańców,
- wspieranie edukacji dzieci i młodzieży szkolnej i przedszkolnej – wycieczki, warsztaty,
- opracowanie i wydawanie folderów przyrodniczych, broszur informacyjnych, plakatów, przewodników, materiałów promocyjnych,
- organizowanie cyklicznych programów, wystaw, imprez, publikacji w prasie itp.,
- doposażenie bibliotek w najnowsze pozycje w zakresie ochrony środowiska,
- prowadzenie działalności informacyjnej w Urzędzie Gminy,
- rozwój systemu udostępniania informacji o środowisku.

MATRYCA ŚRODOWISKOWYCH ODDZIAŁYWAŃ POŚ

Cele i kierunki działania	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze i klimat	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne	Natura 2000
1. OCHRONA GLEB I POWIERZCHNI ZIEMI											
Okresowa kontrola zawartości metali ciężkich, składników nawozowych oraz odczynu pH w Glebach użytkowanych rolniczo	P	P	P	P	P	P	P	0	P	0	P
Promocja rolnictwa ekologicznego	P	P	P	P	P	P	P	0	P	0	P
Ochrona i wykorzystanie zespołów przyrodniczo-krajobrazowych w celach turystycznych	P	P	P	P	P	P	P	0	P	0	P
Organizacja cyklu szkoleń dla rolników obejmujących zasady kodeksu dobrych praktyk rolniczych	P	P	P	P	P	P	P	0	P	0	P
Wykorzystanie nieużytków na uprawy energetyczne	P	P	P	P	P	P	P	0	P	0	P
2. GOSPODARKA WODNO - ŚCIEKOWA											
Modernizacja oczyszczalni ścieków w Antoniewie	P	P	P	P	P	P	P	0	P	0	P
Identyfikacja i zalegalizowanie nielegalnych kolektorów i rowów służących do odprowadzania ścieków bytowych i komunalnych	P	P	P	P	P	P	P	0	P	0	P

Cele i kierunki działania	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze i klimat	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne	Natura 2000
Budowa i modernizacja kanalizacji sanitarnej na obszarach nie skanalizowanych oraz budowa sieci wodociągowej	P	B	P	P	P	B	B	0	P	0	P
Inwentaryzacja nielegalnych kolektorów i rowów służących do odprowadzania ścieków	P	P	P	P	P	P	P	0	P	0	P
Propagowanie budowy oczyszczalni przydomowych i małych grupowych oczyszczalni ścieków na terenach nie przewidzianych do skanalizowania	P	P	P	P	P	P	P	0	P	0	P
Inwentaryzacja istniejących systemów kanalizacji deszczowych wraz z oceną ich stanu technicznego	P	0	P	P	P	P	0	0	0	0	0
Budowa kanalizacji deszczowej wraz z urządzeniami podczyszczającymi	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P
Wykonanie roślinnych barier ochronnych wzdłuż wytypowanych odcinków wód powierzchniowych	P	P	P	P	P	P	P	0	P	0	P
Kontrola istniejących zabezpieczeń wodnych i rozpoznanie potrzeb w zakresie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego	P	P	P	P	P	P	P	0	P	0	P
3. OCHRONA POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO											
Systemowe działania na rzecz ograniczenia niskiej emisji	P	P	P	P	P	P	P	0	P	0	P

Cele i kierunki działania	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze i klimat	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne	Natura 2000
Rozbudowa i modernizacja sieci ciepłowniczej w gminie	P	B	P	P	P	B	B	0	P	0	P
Identyfikacja lokalnych uciążliwych źródeł zanieczyszczenia powietrza oraz podejmowanie działań na rzecz ograniczenia tych uciążliwości	P	P	P	P	P	P	P	0	P	0	P
Dofinansowanie działań modernizacyjnych indywidualnych systemów grzewczych	P	P	P	P	P	P	P	0	P	0	P
Egzekwowanie zakazu wypalania traw i ściernisk	P	P	P	P	P	P	P	0	P	0	P
Edukacja ekologiczna w zakresie poszanowania energii cieplnej i elektrycznej	P	P	P	P	P	P	P	0	P	0	P
4. OCHRONA PRZED HAŁASEM											
Stworzenie i aktualizację bazy danych o źródłach uciążliwości akustycznej dla środowiska	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Prowadzenie bieżących remontów dróg gminnych	P	B	P	P	P	P	P	0	P	0	P
5. OCHRONA PRZED PROMIENIOWANIEM ELEKTROMAGNETYCZNYM											
Monitoring pól elektromagnetycznych oraz egzekucja obowiązku pomiarów źródeł promieniowania	0	P	P	0	0	0	0	0	0	0	0
Poprawa bezpieczeństwa ekologicznego mieszkańców	P	0	0	0	0	0	0	P	P	0	0

6. OCHRONA PRZYRODY											
Cele i kierunki działania	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze i klimat	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne	Natura 2000
Objęcie ochroną prawną wszystkich obszarów i obiektów wytypowanych do ochrony w dokumentach strategicznych odnoszących się do gminy Ozimek	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P
Pielęgnacja i konserwacja istniejących na terenie gminy obiektów i form ochrony przyrody	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P
Tworzenie ścieżek przyrodniczo - dydaktycznych w obrębie obszarów przyrodniczo cennych i krajobrazowo atrakcyjnych	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P
Ochrona siedlisk łągowych	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P
7. BEZPIECZEŃSTWO CHEMICZNE I BIOLOGICZNE											
Informowanie oraz instruowanie wybranych grup mieszkańców o ryzyku związanym z ewentualnym wystąpieniem poważnej awarii oraz o sposobach ograniczenia niebezpieczeństwa w przypadku wystąpienia poważnej awarii	0	B	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8. EDUKACJA EKOLOGICZNA											
Upowszechnienie wiedzy o walorach przyrodniczych gminy oraz o zachowaniach proekologicznych	P	P	P	P	P	P	P	0	P	0	P
Rozwój systemu udostępniania informacji o środowisku	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Należy podkreślić, że ww. matryca dotyczy celów i kierunków działań przewidzianych do w ramach realizacji zapisów aktualizacji POŚ dla gminy Ozimek:

1. OCHRONA GLEB I POWIERZCHNI ZIEMI - właściwie prowadzone działania minimalizujące negatywne oddziaływania na powierzchnię ziemi i gleby ograniczą niekorzystny wpływ złych praktyk rolniczych na pozostałe komponenty środowiska, szczególnie wody podziemne i przyrodę. Prawidłowe użytkowanie zasobów ziemi powinno dodatkowo pozytywnie wpłynąć na środowisko.
Nie przewiduje się znaczącego wpływu działań chroniących powierzchnię ziemi na jakość powietrza, krajobraz czy zdrowie ludzi.
2. GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA - cele oraz działania zapisane w POŚ w zakresie ochrony wód będą pozytywnie oddziaływać na środowisko, mimo możliwych negatywnych oddziaływań, które mają znacznie mniejszą skalę oraz wagę.

Na etapie realizacji POŚ przeanalizowane powinny zostać środowiskowe oddziaływania następujących konkretnych przedsięwzięć:

- modernizacja oczyszczalni ścieków,
- budowa kanalizacji sanitarnej na obszarach nie skanalizowanych przewidzianych do skanalizowania w planie aglomeracji,
- budowa kanalizacji deszczowej wraz z urządzeniami podczyszczającymi.

Przedsięwzięcia te, jakkolwiek same w sobie są bezsprzecznie proekologiczne, to lokalnie mogą powodować oddziaływania środowiskowe. Na etapie budowy będą to m.in.:

- naruszenia powierzchni ziemi,
- zakłócenia ruchu drogowego (oraz związane z tym: zwiększona emisja spalin i hałasu z ruchu samochodowego, pylenie z dróg, zmniejszenie bezpieczeństwa na drodze),
- wytwarzanie odpadów budowlanych oraz powstawanie nieużytecznych w danym miejscu mas ziemnych,
- emisja spalin i hałasu z maszyn budowlanych.

3. OCHRONA POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO - planowane działania zmierzające do zmniejszenia niskiej emisji i jej uciążliwości będą zdecydowanie pozytywnie oddziaływać na poszczególne komponenty środowiska. Takie skutki przyniesie też egzekwowanie zakazu wypalania traw i ściernisk oraz promocja alternatywnych dla spalania źródeł energii oraz zwiększenie energooszczędności.

Cele oraz działania zapisane w POŚ w zakresie ochrony przed hałasem będą pozytywnie oddziaływać na środowisko, mimo możliwych negatywnych oddziaływań, które mają znacznie mniejszą skalę oraz wagę.

Na etapie realizacji POŚ przeanalizowane powinno zostać środowiskowe oddziaływanie przedsięwzięć jakim są:

- rozbudowa węzła ciepłowniczego,
- bieżące remonty dróg gminnych.

Przedsięwzięcie to, jakkolwiek samo w sobie jest bezsprzecznie proekologiczne, to lokalnie może powodować oddziaływanie środowiskowe. Na etapie budowy będą to m.in.:

- naruszenia powierzchni ziemi,
- zakłócenia ruchu drogowego (oraz związane z tym: zwiększona emisja spalin i hałasu z ruchu samochodowego, pylenie z dróg, zmniejszenie bezpieczeństwa na drodze),
- wytwarzanie odpadów budowlanych oraz powstawanie nieużytecznych w danym miejscu mas ziemnych,
- emisja spalin i hałasu z maszyn budowlanych,
- konieczność ew. wycinki drzew i krzewów.

4. OCHRONA PRZED HAŁASEM - działania ochronne w obszarze hałasu w najbliższych latach będą miały w dużej części charakter monitoringowy i organizacyjny, ponieważ system ochrony przed hałasem nie jest jeszcze w pełni rozwinięty. Nie przewiduje się znaczących negatywnych oddziaływań takich działań. Również działania inwestycyjne będą miały w większości jedynie pozytywne oddziaływanie na pozostałe komponenty środowiska. Niemniej, część z inwestycji służących zmniejszeniu uciążliwości hałasowej może mieć uboczne, negatywne skutki dla środowiska. Możliwa jest jednak ocena i minimalizacja tego wpływu wybierając odpowiednie projekty, oraz nadzorując estetyczne wykonanie.
5. OCHRONA PRZED PROMIENIOWANIEM ELEKTROMAGNETYCZNYM - Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym ma charakter monitoringowy i informacyjny. Planowane jest też wzmożenie nadzoru nad respektowaniem przepisów ochrony środowiska w procesie inwestycyjnym. Działania te mają na celu zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców gminy, a optymalne rozlokowanie źródeł promieniowania elektromagnetycznego powinno mieć również pozytywny wpływ na krajobraz i ochronę zabytkowych budynków i urządzeń architektonicznych. Nie przewiduje się możliwości znaczących oddziaływań na inne komponenty środowiska.
6. OCHRONA PRZYRODY - Działania związane z obszarami przyrodniczo cennymi i lasami skutkować powinny poprawą funkcjonowania ekosystemów na terenie gminy.

Obszary chronione oraz lasy stanowią bufor niekorzystnych oddziaływań człowieka na inne komponenty środowiska:

- poprawiają mikroklimat i jakość powietrza,
  - retencjonują i oczyszczają wody opadowe,
  - stanowią środowisko życia roślin i zwierząt,
  - roślinność ogranicza erozję gleby i rozkłada jej zanieczyszczenia,
  - lasy i parki mogą osłaniać zabytki przed niekorzystnym oddziaływaniem środowiska na zabytki, często same stanowią dziedzictwo kulturowe, lub są integralną częścią zabytkowych urządzeń na terenie gminy,
  - parki, lasy i tereny zieleni stanowią ważne miejsce wypoczynku mieszkańców, zmniejszają uciążliwości takie jak hałas, zanieczyszczenie powietrza, zwiększenie temperatury.
7. BEZPIECZEŃSTWO CHEMICZNE I BIOLOGICZNE - Działania zwiększające bezpieczeństwo chemiczne i biologiczne nie przewidują inwestycji, które mogą pociągać za sobą niekorzystne oddziaływania na środowisko. Realizacja planu zmniejszy ryzyko pogorszenia jakości środowiska w każdym z analizowanych aspektów i zminimalizować szkody w przypadku sytuacji nadzwyczajnych.
  8. EDUKACJA EKOLOGICZNA - Nie przewiduje się negatywnych oddziaływań realizacji zadań w edukacji ekologicznej. Podejmowane działania sprowadzać się będą do poprawy dostępności informacji o środowisku, zarówno dla mieszkańców jak i reprezentujących je władz gminy. Pozwoli to zarówno podejmować optymalne działania inwestycyjne i pozainwestycyjne, jak również lepiej monitorować ich realizację.

VIII. ŚRODKI ZAPOBIEGAJĄCE ORAZ OGRANICZAJĄCE NEGATYWNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

Patrząc przez pryzmat celu w jakim jest opracowywany i realizowany program ochrony Środowiska, należy uznać, że środkami zapobiegającymi negatywnemu oddziaływaniu na środowisko są między innymi rozwiązania zaproponowane w aktualizacji tego dokumentu.

Wprawdzie we wcześniejszej części opracowania nie wykazano ryzyka powstania negatywnych oddziaływań, niemniej należy pamiętać o tym, że przedmiotowy POŚ jest sformułowany ogólnikowo. W praktyce oznacza to, że potencjalnie możliwe jest powstanie przedsięwzięć mogących znacząco negatywnie oddziaływać na środowisko związanych z ochroną środowiska, lecz nie wynikającymi z omawianego POŚ. Jeżeli taka sytuacja miałaby miejsce, należałoby podjąć przede wszystkim następujące środki zapobiegające oraz ograniczające negatywne oddziaływanie na środowisko:

- zapewnienie wysokiego poziomu przebiegu procedur oceny oddziaływania na środowisko dla poszczególnych przedsięwzięć stanowiących praktyczny wymiar realizacji POŚ; w proces ten powinni być zaangażowani nie tylko projektanci i przedstawiciele administracji samorządowej, ale i służby ochrony przyrody, środowisko naukowe i organizacje społeczne;
- ścisły nadzór merytoryczny nad prawidłową realizacją POŚ oraz miarodajny monitoring stanu środowiska, analiza wyników monitoringu oraz podejmowanie działań adekwatnych do otrzymanych wyników;
- zapewnienie zgodności wydawanych decyzji administracyjnych z POŚ oraz zasadami ochrony środowiska – m.in. poprzez włączanie się do postępowań administracyjnych różnych kompetentnych podmiotów na prawach strony (m.in. służb administracji);
- ścisła egzekucja zapisów określonych w decyzjach administracyjnych, regulaminach utrzymania czystości i porządku w gminach oraz w przepisach prawnych;
- konsolidacja informacji o stanie i ochronie środowiska (obecnie są one w posiadaniu różnych podmiotów – Urząd Wojewódzki, WIOŚ, Urząd Marszałkowski, Urząd Miasta Opola, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny, Uniwersytet Opolski, Politechnika Opolska i inne);
- cykl działań edukacyjnych dla społeczeństwa;
- wzmocnienie (finansowe, merytoryczne, sprzętowe, kadrowe) funkcji kontrolnej służb ochrony środowiska.

Prawidłowa realizacja POŚ nie wywoła skutków czy oddziaływań środowiskowych wymagających przeprowadzenia kompensacji przyrodniczej, w związku z czym nie przewiduje się podjęcia działań kompensacyjnych, choć nie można wykluczyć że szczegółowy raport oddziaływania na środowisko którejś z planowanych inwestycji wymusi podjęcie takich działań.

Do przedsięwzięć realizowanych w ramach POŚ, które mogą negatywnie oddziaływać na środowisko należą przede wszystkim na etapie budowy inwestycje w zakresie infrastruktury komunalnej tj. wodociągi, kanalizacja sanitarna a także w fazie eksploatacji i modernizacji drogi gminne.

Inwestycje, które na obecnym etapie można uznać za wymagające lub mogące wymagać raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko (według Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko (Dz. U. Nr 257/2004 r., poz. 2573 + zmiany (Dz. U. Nr 92/2005 r., poz. 769, Dz. U. Nr 158/2007 r., poz. 1105) zestawiono w poniższej tabeli. Należy zaznaczyć, że jest to jedynie wstępna, bardzo ogólna kwalifikacja przedsięwzięć do procedury oceny oddziaływania na środowisko, natomiast szczegółowe kwalifikowanie należy prowadzić na etapie projektowania i realizacji przedsięwzięć.

Nazwa Inwestycji	Potencjalny negatywny wpływ na etapie realizacji inwestycji	Potencjalny negatywny wpływ na etapie użytkowania
Budowa kanalizacji, sanitarnej na obszarach nie skanalizowanych przewidzianych do skanalizowania w planie aglomeracji	<ul style="list-style-type: none"> • naruszenia powierzchni ziemi, • zakłócenia ruchu drogowego (oraz związane z tym: zwiększona emisja spalin i hałasu z ruchu samochodowego, pylenie z dróg, zmniejszenie bezpieczeństwa na drodze), • wytwarzanie odpadów budowlanych oraz powstawanie nieużytecznych w danym miejscu mas ziemnych, • emisja spalin i hałasu z maszyn budowlanych • naruszenie siedlisk chronionych gatunków 	brak
Prowadzenie bieżących remontów dróg gminnych	<ul style="list-style-type: none"> • naruszenia powierzchni ziemi • wytwarzanie odpadów budowlanych oraz powstawanie nieużytecznych w danym miejscu mas ziemnych, • emisja spalin i hałasu z maszyn budowlanych 	brak
Modernizacja oczyszczalni ścieków	<ul style="list-style-type: none"> • wytwarzanie odpadów budowlanych oraz powstawanie nieużytecznych w danym miejscu mas ziemnych, • emisja spalin i hałasu z maszyn budowlanych 	brak

Negatywne oddziaływanie ww. inwestycji na środowisko można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji oraz odpowiedni dobór rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych, ponieważ skala (a zwłaszcza percepcja) wywoływanych przez nie oddziaływań środowiskowych zależy będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań i zastosowanych rozwiązań ograniczających negatywny wpływ na środowisko. Ponadto prawidłowy projekt, uwzględniający potrzeby ochrony środowiska zarówno na etapie budowy jak i w fazie eksploatacji inwestycji, także pozwoli istotnie ograniczyć te oddziaływania.

Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych;
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych;
- dostosowanie terminów prac do terminów rozrodu, wegetacji, okresów lęgowych, itp.;
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu.

W przypadku gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy m.in. zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilanie osłabionych populacji; tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt. Niemniej na obecnym etapie nie przewiduje się zaistnienia szkód w środowisku wywołanych realizacją planu i programu, które wymagałyby kompensacji.

Przy realizacji poszczególnych rozwiązań należy szczegółowo przebadać już konkretne przedsięwzięcia pod kątem ich oddziaływania na środowisko. W wyniku tej analizy koniecznym może okazać się podjęcie odpowiednich działań zapobiegawczych bądź nawet kompensacyjnych, np.:

- translokacje populacji gatunków podlegających ochronie prawnej i zagrożonych w siedliska zastępcze, jeśli nie istnieje racjonalny sposób na ich zachowanie *in situ*.
- wykupywanie gruntów przeznaczonych dla realizacji celów ochrony przyrody jako rekompensaty za spowodowane straty w środowisku przyrodniczym,

- stosowanie nasadzeń kompensacyjnych w przypadku konieczności likwidacji fragmentów zakrzewień lub zadrzewień w dolinach rzecznych,
- budowa niewielkich zbiorników w dolinach rzecznych jako imitacji starorzeczy (w przypadku konieczności likwidacji naturalnych starorzeczy w związku z budową obwodnic, obwałowań, czy innych prac hydrotechnicznych),
- przeznaczanie jak największej powierzchni rekultywowanych wyrobisk czy innych terenów pod naturalną sukcesję, w umownym „ekologicznym” kierunku rekultywacji.

IX. PROPOZYCJA DZIAŁAŃ ALTERNATYWNYCH

Proponowane do realizacji przedsięwzięcia w ramach POŚ mają zdecydowanie pozytywny wpływ na środowisko. Proponowanie rozwiązań alternatywnych dla takich działań nie ma zatem uzasadnienia zarówno z formalnego jak i ekologicznego punktu widzenia. Ponadto, dokumenty te mają charakter strategiczny i w związku z tym brak jest możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych działań.

Skutki środowiskowe podejmowanych działań silnie zależą od lokalnej chłonności środowiska lub od występowania w rejonie realizacji przedsięwzięcia tzw. obszarów wrażliwych dlatego przy realizacji nowych inwestycji należy rozważać warianty alternatywne tak aby wybrać ten, który w najmniejszym stopniu będzie negatywnie oddziaływać na środowisko. Jako warianty alternatywne przedsięwzięcia można rozważać: warianty lokalizacji, warianty konstrukcyjne i technologiczne, warianty organizacyjne czy wariant niezrealizowania inwestycji tzw. wariant „0”. Wariant „0” nie oznacza, że nic się nie zmieni, ponieważ brak realizacji inwestycji może także powodować konsekwencje środowiskowe.

Przeprowadzona analiza oraz wynikająca z niej ocena zapisów POŚ pozwala na stwierdzenie, że aktualizacja POŚ nie spowoduje środowiskowych oddziaływań o znaczeniu transgranicznym. Z kolei kwestia oddziaływań skumulowanych w aspekcie objętym przedmiotowym opracowaniem jest adekwatna (uwzględniając skalę) do wyników procedury oceny oddziaływania na środowisko przeprowadzanej dla Wojewódzkiego Programu Ochrony Środowiska i Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami. Poprzez powiązanie z innymi dokumentami wyznaczającymi ramy dla realizacji późniejszych przedsięwzięć i z problemami dotyczącymi ochrony środowiska należy uznać, iż realizacja zapisów przedmiotowego dokumentu nie spowoduje zwiększenia negatywnego wpływu na środowisko.

X. METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

Prognozę oddziaływania na środowisko wykonano w oparciu o przepisy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny skutków niektórych planów i programów oraz dyrektywy 2003/4/WE w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska oraz przepisy ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Materiałem wyjściowym był projekt aktualizacji programu ochrony środowiska. W niniejszym dokumencie dokonano analizy oddziaływań na środowisko poszczególnych celów i kierunków działań przewidzianych do realizacji w ramach POŚ. Wykorzystano dane literaturowe oraz ustalenia własne, które zestawiono z analizą lokalnych uwarunkowań środowiskowych gminy.

Do zobrazowania i przedstawienia możliwych oddziaływań posłużono się jakościową **analizą macierzową**, w której zawarto:

- Cele i kierunki działań w ramach aktualizacji POŚ,
- przewidywane oddziaływania wynikające z realizacji tych celów (bezpośrednie, pośrednie, pozytywne, negatywne, pozytywno – negatywne oraz obojętne),

- poszczególne elementy środowiska, na które może mieć wpływ realizacja zadań (różnorodność biologiczna, ludzie, zwierzęta, rośliny, woda, powietrze i klimat, powierzchnia ziemi, krajobraz, zasoby naturalne, zabytki i dobra materialne Natura 2000).

Na potrzeby tworzenia ww. matrycy zdefiniowano pojęcie bezpośredniego i pośredniego oddziaływania na środowisko oraz charakter prawdopodobnych oddziaływań.

Zastosowano następujące oznaczenia w matrycy oddziaływań POŚ:

Rodzaje oddziaływań – definicje:

1. Bezpośrednie (**B**) - bez interwału czasowego, bez przekształcenia substancji, bez procesów pośrednich np. wycinka drzew – na krajobraz, budowa drogi – zniszczenie powierzchni gruntów
2. Pośrednie (**P**) - z interwałem czasowym, z przekształceniem substancji, z procesami pośrednimi np. wycinka drzew – na zwierzęta, budowa drogi – wodę, rośliny

Charakter prawdopodobnych oddziaływań:

- Prawdopodobne **umiarkowane negatywne oddziaływanie**
- 0** Prawdopodobny **brak oddziaływania**
- Prawdopodobne **pozytywne oddziaływanie**
- Prawdopodobne **oddziaływanie o charakterze zarówno pozytywnym jak i negatywnym**

XI. PRZEWIDYWANE METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ POŚ

Wdrażanie w życie rozwiązań przewidzianych w omawianym POŚ wymaga stałego monitorowania oraz szybkiej reakcji w przypadku pojawiania się rozbieżności pomiędzy projektowanymi rezultatami a stanem rzeczywistym. Podstawą właściwej oceny wdrażania założeń programu ochrony środowiska, a także określenia problemów w osiągnięciu założonych celów jest prawidłowy system sprawozdawczości, oparty na zestawie określonych wskaźników. Powinien on zapewnić stałą kontrolę jakości zarządzania środowiskiem, planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych oraz ułatwiać funkcjonowanie systemu wydawania decyzji, udzielania zezwoleń i egzekucji.

Ponadto, POŚ określa zasady oceny i monitorowania efektów jego realizacji. W dokumencie tym zaproponowano wskaźniki ilościowe i jakościowe, które powinny pozwolić określić stopień realizacji poszczególnych działań. Ocena realizacji POŚ na podstawie wyznaczonych wskaźników dokonywana będzie co dwa lata. W ramach prac nad niniejszą Prognozą dokonano ich oceny i weryfikacji. Zamieszczone w POŚ propozycje wskaźników monitorowania jego realizacji są właściwe i pozwalają w pełni ocenić zmiany jakie nastąpią w środowisku w wyniku ich realizacji.

XII. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

W wyniku realizacji omawianego programu ochrony środowiska nie będą występować transgraniczne oddziaływania na środowisko, ponieważ POŚ nie przewiduje realizacji przedsięwzięć mogących tak szeroko oddziaływać na środowisko. Wobec tego, dokument ten nie musi być poddany procedurze transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko.

XIII. WYKORZYSTANE MATERIAŁY

1. Bar M., Jendrośka J., "Oceny oddziaływania na środowisko planów i programów. Praktyczny poradnik prawny", Wrocław 2008
2. Bjarnadóttir H.J., Friðriksson G.B., Johnsen T., Sletsen H., „Guidelines for the use of LCA in the waste management sector”, Nordtest 2002)
3. Boer E., Boer J., Jager J., "Planowanie i optymalizacja gospodarki odpadami", Wrocław 2005
4. Brinkmann A.J.F., Schelleman F.J.M., „Zastosowanie Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko w planowaniu gospodarki odpadami. Wytyczne i zalecenia”, Haga 2005
5. Koneczny K., „Zastosowanie LCA do oceny wariantów zagospodarowania odpadów komunalnych”, Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią PAN, Kraków 2007
6. Nowak A., „Prognoza oddziaływania na środowisko do projektu Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Opolskiego na lata 2007-2010 z perspektywą do roku 2014”, Opole 2007
7. Okrasiński K., Poskart M., „Prognoza oddziaływania na środowisko projektu aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Opolskiego”, Opole 2008
8. „Waste management options and climate change”, Wspólnota Europejska, Luksemburg 2001
9. Zgud K. (red.) i in., „Prognoza oddziaływania na środowisko Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013”, Kraków 2006

XIV. WYKAZ STOSOWANYCH SKRÓTÓW

GUS – Główny Urząd Statystyczny
GZWP – Główne Zbiorniki Wód Podziemnych
PEP – Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016
POŚ – Program Ochrony Środowiska dla gminy Ozimek
UE – Unia Europejska
WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
WPOŚ – Wojewódzki Program Ochrony Środowiska

XV. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Niniejsze streszczenie odzwierciedla układ (rozdziały) prognozy oddziaływania na środowisko.

1. Wstęp

Przedmiotem prognozy jest aktualizacja programu ochrony środowiska gminy Ozimek na lata 2008-2011. Niniejszy dokument stanowi rezultat dotychczasowych prac prowadzonych w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Celem prognozy jest określenie skutków dla środowiska wynikających z realizacji ustaleń aktualizacji ww. dokumentu.

Omawiany dokument, tj. program ochrony środowiska (POŚ), opracowany został zgodnie z formalnie określonymi wymogami prawnymi. Zawiera on w swej treści m.in.: analizę i ocenę stanu istniejącego, perspektywy i prognozowane zmiany tego stanu, zdefiniowane cele i kierunki działań, a także wskazanie koniecznych do podjęcia działań zmierzających do poprawy istniejącego stanu. Określa także szacunkowe koszty zaproponowanych rozwiązań oraz wskazuje instrumenty prawne i finansowe służące realizacji założonych celów.

Należy zaznaczyć, że oceniany dokument jest aktualizacją POŚ, którego pierwotna wersja została opracowana i uchwalona w 2005 r. Tym samym, aktualnym pozostają niektóre zapisy analizy oddziaływania na środowisko wykonanej dla dokumentu podstawowego, tj. POŚ sporządzonego w 2005 r. Są to przede wszystkim te zapisy, których sens nie zmienił się w stosunku do dotychczas obowiązującego dokumentu.

2. Informacje o zawartości projektowanego dokumentu

Aktualizacja POŚ dla Gminy Ozimek została sporządzona jako realizacja obowiązujących przepisów, które wskazują iż powinna ona następować nie rzadziej niż co 4 lata. Celem tego dokumentu jest określenie systemu ochrony środowiska w gminie uwzględniającego wymagania środowiskowe, społeczne i gospodarcze. Zaktualizowany dokument zawiera analizę istniejącego stanu, prognozuje jego zmiany, definiuje cele i kierunki działań zmierzające do poprawy stanu istniejącego, a także określa konkretne działania do realizacji, określając ich szacunkowy koszt, potencjalne źródło finansowania oraz podmioty odpowiedzialne za realizację.

W odniesieniu do stwierdzonych problemów środowiskowych, określono strategię ochrony środowiska na lata 2008 – 2011. Obejmuje ona różne dziedziny, dla których określono cele strategiczne, krótkoterminowe i długoterminowe. Przedstawiają się one następująco:

3. Ocena zgodności POŚ z celami ochrony środowiska ustanowionymi na szczeblu regionalnym

POŚ dla gminy Ozimek jest w pełni zgodny i integralny z celami i kierunkami innych strategii dotyczących ochrony środowiska.

4. Analiza i ocena istniejącego stanu środowiska

Gmina Ozimek leży w środkowo-wschodniej części województwa opolskiego, w granicach administracyjnych powiatu opolskiego. W skład gminy wchodzi: miasto Ozimek oraz sołectwa: Antoniów, Biestrzynnik, Chobie, Dylaki, Grodziec, Jedlice, Krasiejów, Krzyżowa Dolina, Mnichus, Nowa Schodnia, Pustków, Schodnia i Szczedrzyk. Od północy gmina Ozimek graniczy z gminami Turawa i Zębówice, od wschodu z gminami Dobrodzień i Kolonowskie, od południa z gminami Strzelce Opolskie i Izbicko oraz od zachodu z gminą Chrzastowice.

Występujące na terenie gminy ciekły powierzchniowe są systematycznie badane w ramach monitoringu Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Opolu, w przekrojach pomiarowych zlokalizowanych w gminie Ozimek.

Wody podziemne na obszarze gminy Ozimek są badane w ramach monitoringu jakości zwykłych wód podziemnych, prowadzonego przez WSSE Opole. Badania wykonuje się w pięciu otworach (2 na terenie Ozimka - ujęcia UOz1 przy ul. Częstochowskiej i UOz2 przy ul. Polnej) oraz w ujęciach Biestrzynnik [UB], Mnichus [UM] i Szczedrzyk [USz].

Dla celów oceny jakości powietrza w gminie Ozimek założono, że stopień zanieczyszczenia powietrza kształtuje się na poziomie odniesionym do powiatu opolskiego. Według wyników rocznej oceny jakości powietrza za 2007 rok, powiat opolski został zaliczony do klasy A (najwyższej, najbardziej pożądanej), co oznacza, że nie są wymagane żadne działania związane z poprawą stanu powietrza.

Największe wartości zasobów środowiska przyrodniczego na terenie gminy posiada obszar lasów ustanowiony Obszarem Chronionego Krajobrazu Lasów Stobrawsko - Turawskich (10 628 ha w granicach gminy). Dużą wartość lokalnych zasobów środowiska stanowią doliny rzek Małej Panwi, Libawy oraz Myśliny. Pełnią one funkcję naturalnych korytarzy ekologicznych.

Na obszarze gminy Ozimek, ze względu na znaczne zróżnicowanie siedlisk i zbiorowisk roślinnych spotkać można chronione i rzadkie gatunki roślin oraz wiele interesujących gatunków zwierząt.

5. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia POŚ

Z punktu widzenia projektu POŚ dla gminy Ozimek podstawowych zagrożeń należy dopatrywać w zagrożeniach naturalnych takich jak: susze i pożary, powódzie, erozja gleb, zagrożeniach pochodzenia antropogenicznego: system transportowy, energetyka cieplna, rolnictwo, niekontrolowana gospodarka ściekowa.

6. Wpływ na środowisko w przypadku odstąpienia od realizacji POŚ

W przypadku braku realizacji POŚ dla gminy Ozimek, przeprowadzona analiza i ocena stanu istniejącego pozwala wykazać, że może nastąpić pogorszenie stanu ochrony środowiska. Brak realizacji POŚ przyczyniać się będzie do utrwalania oraz występowania negatywnych tendencji w zakresie korzystania ze środowiska.

Przewiduje się, iż w przypadku braku realizacji omawianego dokumentu może dojść do następujących skutków takich jak: niezgodność z przepisami krajowymi i międzynarodowymi, skutkująca m.in. konsekwencjami finansowymi a także postępujący zanik świadomości ekologicznej społeczeństwa czy brak danych o stanie środowiska, będący wynikiem dalekiego od doskonałości funkcjonowania systemu monitoringu ochrony środowiska.

7. Analiza i ocena znaczących oddziaływań na środowisko

Prognoza oddziaływania na środowisko opracowywana dla strategicznych dokumentów z założenia nie jest dokumentacją szczegółową, ponieważ jej głównym celem jest odniesienie zasadniczej treści dokumentu do polityki ekologicznej oraz zasad zrównoważonego rozwoju, a także określenie trendu całościowej gminnej polityki gospodarki odpadami z punktu widzenia potrzeby jej realizacji. Prognoza ta jedynie w ogólny, strategiczny sposób rozważać korzyści i zagrożenia wynikające z realizacji POŚ bądź odstąpienia od tejże realizacji. Zidentyfikowane oddziaływania na środowisko poszczególnych celów i kierunków wynikających z POŚ dla gminy Ozimek w odniesieniu do poszczególnych aspektów środowiskowych, znajdują się w tabeli – macierzy oddziaływań.

Sumaryczna analiza oddziaływań wykazuje, że realizacja celów i kierunków działań wynikających z POŚ dla gminy Ozimek - będzie miała zdecydowanie pro-środowiskowe oddziaływanie, w związku z czym należy uznać tę realizację za bardzo potrzebną.

8. Środki zapobiegające oraz ograniczające negatywne oddziaływanie na środowisko

Patrząc przez pryzmat celu w jakim jest opracowywany i realizowany POŚ należy uznać, że środkami zapobiegającymi negatywnemu oddziaływaniu na środowisko są w istocie rzeczy rozwiązania zaproponowane w aktualizacji tychże dokumentów. Niemniej należy pamiętać, iż ich realizacja może niekiedy powodować negatywne oddziaływania.

Adekwatnie do wskazanych negatywnych oddziaływań, przewidziano podstawowe środki zapobiegające oraz ograniczające negatywne oddziaływanie na środowisko.

Realizacja POŚ nie przewiduje skutków czy oddziaływań środowiskowych w gminie wymagających przeprowadzenia kompensacji przyrodniczej, w związku z czym nie przewidziano podjęcia działań kompensacyjnych.

Przy realizacji poszczególnych rozwiązań, na etapie ich projektowania, należy szczegółowo przebadac już konkretne przedsięwzięcia pod kątem ich oddziaływania na środowisko. W wyniku tej analizy koniecznym może okazać się podjęcie odpowiednich działań zapobiegawczych bądź kompensacyjnych. Do dyspozycji inwestorów jest cały wachlarz rozwiązań ograniczających, a nawet całkowicie eliminujących negatywne wpływy inwestycji na środowisko przyrodnicze.

9. Propozycja działań alternatywnych

Większość proponowanych do realizacji przedsięwzięć w ramach POŚ ma zdecydowanie pozytywny wpływ na środowisko. A zatem, zgodnie z metodologią ocen oddziaływania na środowisko proponowanie szczegółowych rozwiązań alternatywnych nie ma pełnego uzasadnienia. Ponadto, dokumenty te mają charakter strategiczny i w związku z tym brak jest możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych działań.

10. Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy

Prognozę oddziaływania na środowisko wykonano w oparciu o przepisy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny skutków niektórych planów i programów oraz dyrektywy 2003/4/WE w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska oraz przepisy ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Materiałem wyjściowym był projekt aktualizacji POŚ. Wykorzystano dane literaturowe oraz ustalenia własne, które zestawiono z analizą lokalnych uwarunkowań środowiskowych gminy. Do zobrazowania i przedstawienia możliwych oddziaływań posłużono się jakościową **analizą macierzową**, w której zawarto: cele i kierunki w ramach aktualizacji POŚ, przewidywane oddziaływania wynikające z realizacji tych zadań (bezpośrednie, pośrednie, pozytywne, negatywne, pozytywno – negatywne oraz obojętne), poszczególne elementy środowiska, na które może mieć wpływ realizacja zadań (różnorodność biologiczna, ludzie, zwierzęta, rośliny, woda, powietrze i klimat, powierzchnia ziemi, krajobraz, zasoby naturalne, zabytki i dobra materialne Natura 2000).

11. Przewidywane metody analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu

Projekt aktualizacji POŚ określa zasady oceny i monitorowania efektów ich realizacji. W dokumentach tych zaproponowano wskaźniki ilościowe i jakościowe, które pozwolą określić stopień realizacji poszczególnych działań i związane z tym zmiany w środowisku. Ocena realizacji POŚ na podstawie wyznaczonych wskaźników dokonywana będzie co dwa lata.

W ramach prac nad niniejszą Prognozą dokonano ich oceny i weryfikacji. Zamieszczone w POŚ propozycje wskaźników monitorowania ich realizacji są właściwe i pozwalają w pełni ocenić zmiany jakie nastąpią w środowisku w wyniku ich realizacji.

12. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

W wyniku realizacji POŚ dla gminy Ozimek nie będą występować transgraniczne oddziaływania na środowisko, wobec czego dokument ten nie musi być poddany procedurze transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko.